

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**PROMĚNA PRÁCE NOVINÁŘE PŘI
ZPRACOVÁNÍ TÉMATU KOMUNÁLNÍCH
VOLEB V LETECH 1994, 2002 A 2010 NA
PŘÍKLADU OLOMOUCKÉHO REGIONÁLNÍHO
PERIODIKA**

Bakalářská diplomová práce

Pavla LIOLIASOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral

Olomouc 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené zdroje a literatury.

Olomouc, 20. dubna 2015

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi za odborné vedení, zapůjčení potřebné literatury, rady, a připomínky při zpracování bakalářské práce. Rovněž velice děkuji všem respondentům, kteří si na mě našli čas a zavzpomínali na to, jak se za jejich působení v novinách zpracovávali komunální volby. Jmenovitě děkuji Zitě Chalupové, Ivo Matějkovi, Tomáši Tichákovi, Petru Orságovi, Petře Havrlantové, Vladimíru Onderkovi a Josefu Königovi. Děkuji také Kubovi, Zdiše, Báře, Filipovi, Anežce a mým nejbližším za podporu a trpělivost při zpracovávání práce.

Abstrakt

Bakalářská práce analyzuje, jak se měnila práce novináře při vytváření předvolebního a volebního komunálního zpravodajství v letech 1994, 2002 a 2010. Autorka v analýze vychází z rozhovorů, které provedla s redaktory a šéfredaktory, kteří volební zpravodajství vytvářeli. Věnuje se také tomu, jak ovlivnilo práci novináře zavedení internetu do redakcí. Součástí práce je i teoretická část o regionálním zpravodajství a nových médiích v České republice.

Klíčová slova

Hanácké noviny, Olomoucký den, Olomoucký deník, komunální volby, analýza, rozhovor, redaktor, šéfredaktor

Abstract

The thesis analyzes how has changed the work of journalists in the proces of creating communal pre-election and election news in 1994, 2002 and 2010. The author in the analysis comes from interviews conducted with editors and editors-in-chief, who created election news. The thesis also deals with the way, how was journalists work influenced by the introduction of the Internet to the newsrooms. The work includes theoretical part about regional news and new media in the Czech Republic.

Key words

Hanácké noviny, Olomoucký den, Olomoucký deník, local elections, analysis, interviews, editor, editor in chief

Obsah

ÚVOD.....	7
1 TEORETICKÝ RÁMEC.....	9
1.1 Vymezení regionální žurnalistiky.....	9
1.2 Nová média v prostředí české žurnalistiky.....	12
2 POLITICKÝ KONTEXT V OLOMOUCI V OBDOBÍ KOMUNÁLNÍCH VOLEB V LETECH 1994, 2002 A 2010.....	14
2.1 Rok 1994.....	14
2.2 Rok 2002.....	15
2.3 Rok 2010.....	16
3 NÁSTIN HISTORIE ANALYZOVANÝCH DENÍKŮ.....	17
3.1 Hanácké noviny.....	17
3.2 Olomoucký den.....	19
3.3 Olomoucký deník.....	20
4 PRAKTICKÁ ČÁST.....	22
4.1 Metodologie práce.....	22
4.1.1. Cíl výzkumu.....	22
4.1.2. Metody získávání dat.....	22
4.2 Respondenti, s nimiž jsem do práce dělala rozhovory.....	23
4.2.1. Hanácké noviny.....	23
4.2.2. Olomoucký den.....	24
4.2.3. Olomoucký deník.....	25
4.3 Předvolební a volební zpravodajství v jednotlivých denících.....	25
4.3.1. Hanácké noviny.....	25
4.3.2. Olomoucký den.....	26
4.3.3. Olomoucký deník.....	27
4.4 Analýza deníků.....	28
4.4.1. Složení redakce.....	28
4.4.2. Zpracování témat.....	30
4.4.3. Proměna zpravodajských rutin.....	33
4.4.4. Žánry.....	35
4.4.5. Zdroje.....	36
4.4.6. Získávání informací.....	38
4.5 Web.....	39
ZÁVĚR.....	42
SEZNAM LITERATURY.....	45
SEZNAM PŘÍLOH.....	50
PŘÍLOHY.....	51

ÚVOD

Ve své práci chci srovnat, jak se měnila práce novináře při zpracovávání komunálních voleb. O porovnání se pokusím na příkladu komunálních voleb v letech 1994, 2002 a 2010. Analýzu provedu na třech olomouckých regionálních denících, které ve výše zmíněných letech v Olomouci vycházely. V roce 1994 se jedná o Hanácké noviny, které se později změnily na Olomoucký den, jež se později stal Olomouckým deníkem. Roky 1994, 2002 a 2010 jsem zvolila z důvodu stejného časového rozestupu. A tyto tři roky byly jedinou možností, kdy bylo možné srovnat volby ve třech různých denících.

Volby v roce 1994 byly vůbec první komunální v samostatné České republice, tudíž se si myslím, že novináři se tuto práci teprve učili a bude rozdíl ve zpracování voleb v tomto roce a o šestnáct let později. A mezi lety 2002 a 2010 bude jistě zajímavé srovnat, jak se do práce novináře promítlo nové médium – internet. Proměnou práce novináře v mnou vymezených letech a mnou analyzovaných denících se také dosud nikdo nezabýval. Toto téma zatím nebylo zpracováno a také z tohoto důvodu jsem si ho zvolila jaké téma své bakalářské diplomové práce.

Cílem této práce je analyzovat, jak se měnila práce novináře při zpracování tématu voleb v letech 1994, 2002 a 2010.

Výzkumné otázky, cíle práce a metodika

Ve své práci proto budu hledat odpovědi na následující výzkumné otázky:

- Jak se proměnila práce novináře v letech 1994, 2002 a 2010 při zpracovávání komunálních voleb?
- Do jaké míry ovlivnil práci novinářů nástup nových médií?
- Jaký dopad měl internet na tištěné vydání s výsledky voleb?
- Na kolik obsah formuje šéfredaktor a na kolik je práce redaktora autonomní?

Odpovědi na otázky chci hledat jednak pomocí analýzy jednotlivých deníků. Budu číst všechny články, které se voleb týkají v jednotlivých periodikách, vždy měsíc před volbami a týden po volbách. Také budu dělat rozhovory s jednotlivými redaktory a také šéfredaktory, kteří v mnou vybraných letech, noviny vedli a volby zpracovávali.

Struktura práce

Práce bude mít dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části chci jednak krátce zpracovat obecné informace o jednotlivých denících a také nastínit politický kontext Olomouce v době komunálních voleb. V teoretické části se budu také zabývat teoretickou rovinou regionálního zpravodajství.

Praktická část bude spočívat v analýze jednotlivých deníků na základě šesti aspektů, které budu srovnávat. Jedná se o složení redakce, zpracování témat, proměnu zpravodajských rutin, žánry, zdroje a způsob získávání informací. Tyto informace budu zjišťovat prostřednictvím rozhovorů se šéfredaktory a redaktory. Ve své práci se chci také věnovat tomu, jak daná média ovlivňoval internet. Chci analyzovat, jak se změnila práce novinářů v okamžiku, když vznikl web s online zpravodajstvím.

Literatura

Ačkoliv je má práce konkrétně zaměřená na tři regionální média, je potřeba, abych se také věnovala teoretickým podkladům regionálního zpravodajství. V práci budu pro teoretické základy čerpat z knih *Vývojové trendy v médiích po roce 1989* od Pavla Verneru, použiji také *Lokální média nově: praktický průvodce*. Pro vymezení oblasti regionální žurnalistiky čerpám z knih od Lenky Waschkové Císařové, konkrétně ze sborníku *Regionální média v evropském kontextu* a knihy *Český lokální a regionální tisk mezi léty 1989 a 2009*. Pro informace o internetu použiji knihu *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky* od Barbory Osvaldové a Alice Tejkalové a *Nové trendy v médiích* od Jaroslava Čuříka. Pro získání přehledu o komunálních volbách použiji publikaci od Stanislava Balíka *Studie ke komunálním volbách 2010*.

1 TEORETICKÝ RÁMEC

1.1 Vymezení regionální žurnalistiky

„Po roce 1989 chybí jasné vymezení lokálního a regionálního tisku, ztrácí se i přehled o počtu vycházejících titulů. Aktuální normou upravující vydávání periodického tisku v České republice je takzvaný tiskový zákon.¹ Zákon konkrétně nevymezuje lokální a regionální tisk, považuje ho za součást tisku periodického. Tuto kategorii pak chápe jako noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce.“²

Vymezení lokálního a regionálního tisku není v českém prostředí jednotné. V českém chápání tradiční žurnalistiky v mnoha případech tyto dva pojmy splývají pod pojem regionální tisk. Pokud chceme lokální a regionální tisk definovat, je potřeba vycházet z charakteristiky regionu a lokality.

Model 1: Vymezení lokality a regionu podle Tušera

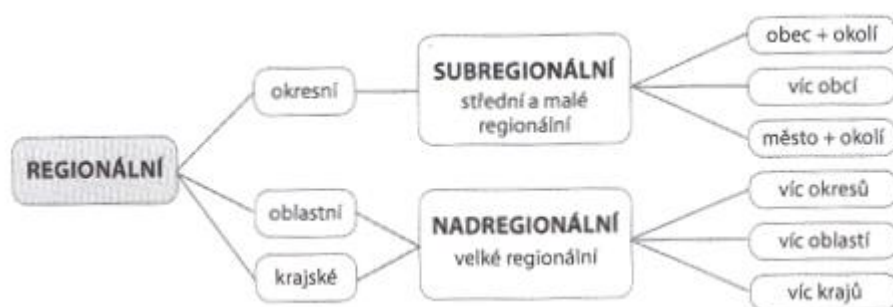
Zdroj: Tušer 1995: 8

Na základě tohoto modelu posléze Tušer vymezuje pojem regionální a lokální periodika. V lokalitě (to znamená obec nebo město) vycházejí periodika lokální (obecní, městská), v regionu (okres, oblast, kraj) vycházejí regionální (okresní, oblastní, krajská) periodika.

¹ Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů ze dne 22. února 2000, takzvaný tiskový zákon.

² WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka: Lenka: Vybrané aspekty strukturální transformace českých lokálních a regionálních médií, strana 64, in: Lenka Waschková Císařová (ed.): Regionální média v evropském kontextu, Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Institut regionální žurnalistiky, Brno 2007.

Model 2: Vymezení lokálních periodik podle Tušera

Zdroj: Tušer 1995: 9

Model 3: Vymezení regionálních periodik podle Tušera

Zdroj: Tušer 1995: 9

V Praktické encyklopedii žurnalistiky charakterizuje Barbora Osvaldová regionální tisk jako „označení periodik, které se váží k určitému místu, odkud čerpají informace a pro jehož publikum jsou určena. Regionální tisk informuje o událostech, které se v dané oblasti dějí, nebo mají pro místní obyvatele nějaký význam. Regionální redakce pracují v místě, připravují lokální zpravodajství a publicistiku a zároveň též zprostředkují zprávy pro příslušnou redakci např. v hlavním městě.³“ Podle Osvaldové směřuje vývoj českých médií k regionalizaci a posílení místního zpravodajství. V posledním desetiletí totiž hojně vznikají nová regionální rozhlasová i televizní studia a také regionální deníky.

I přes Tušerovo vymezení je ale chápání pojmu lokální a regionální periodikum problém. Někteří autoři považují tyto dva pojmy za synonymum. „Například Roman Ivantyšin do subsystému regionálních médií zařazuje okresní noviny, městské noviny, podnikové noviny a ostatní periodika vydávaná institucemi nebo soukromými osobami s působením omezeným

³ OSVALDOVÁ, Barbora a kol. Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7. s. 217.

na region nebo jeho část.⁴“ Podle Osvaldové je chápání českého publika pojmu regionální periodikum dvojitý. Za jedny jsou považovány mutace Deníku, který vydává nakladatelství Vltava-Labe-Press. Pod pojmem regionální, podle Osvaldové je vhodnější užívat termín lokální, si mnoho lidí představí také radniční a obecní noviny, které vydává daná obec.

„Názvem Radniční noviny nebo Zpravodaj budí takové tiskoviny v recipientech dojem, že přinášejí informace, a mohou dokonce suplovat místní deníky. Zdráhám se tady použít spojení objektivní informace, protože objektivní je podle mne příliš kategorické tvrzení a stoprocentní objektivita je po mém soudu nedostupná.“⁵

Také Lenka Waschková Císařová nesouhlasí jen s dělením na základě geografické charakteristiky. *„Jakkoliv je v tomto případě dobrým východiskem, nelze uspokojivě vymezit lokální a regionální tisk. Toto hledisko použité izolovaně zpochybňuje nejen akademická, ale i sama profesní – žurnalistická tradice. Je to vnější pohled na mediální systém, který je nutné doplnit a tak ho zpřesnit. K tomu slouží vnitřní, interní klíčové kategorie, které mají vliv na zařazení média do konkrétního subsystému. Důležitými vnitřními charakteristikami médií je jejich forma a obsah.“⁶*

Tušer rozpracoval také obsahové zaměření média. Podle něj nemusí být měřítkem lokálnosti a regionálnosti pouze místo, kde periodikum vychází, ale také to, jakou mírou vlivu působí v hranicích určitého města. Tedy zda v daném periodiku převažují témata z města (městský tisk), okresu (okresní tisk) nebo kraje (krajský tisk). Podle Tušera mají být regionální a lokální témata v periodiku na prvním místě, až poté mají být řazeny informace celostátní nebo ze zahraničí. Tušer charakterizuje základní funkce lokálního a regionálního periodiku na základě jeho obsahového zaměření:

- „- sociální orientace na dění v lokalitách a regionech*
- zaznamenávání běžných událostí v regionálním, lokálním a sublokálním obvodu (informace z politiky, ekonomiky, kultury a sportu v lokálním či regionálním rámci)*
- čtenářský servis jako pomoc při řešení občanských a životních problémů*

---

⁴ OSVALDOVÁ, Barbora: Regionální noviny v České republice z hlediska mediálního zaazení a etiky, strana 45, in: Lenka Waschková Císařová (ed.): Regionální média v evropském kontextu, Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Institut regionální žurnalistiky, Brno 2007.

⁵ OSVALDOVÁ, Barbora: Regionální noviny v České republice z hlediska mediálního zaazení a etiky, strana 45, in: Lenka Waschková Císařová (ed.): Regionální média v evropském kontextu, Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Institut regionální žurnalistiky, Brno 2007.

⁶ Waschková Císařová, Lenka. Vybrané aspekty strukturální transformace českého lokálního a regionálního tisku po roce 1989. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 10.

- postavení novin jako právního zástupce čtenářů (lidově řečeno „advokáta chudých“ – soustavné poukazování na každodenní problémy, pomocné kroky pro sociálně slabé, praktické rady apod.)“⁷

1.2 Nová média v prostředí české žurnalistiky

„Základ české části internetu se zrodil v roce 1990 po proniknutí počítačových sítí FIDONET a EUNET, později zejména EARN, sestrou americké sítě BITNET, která rychle zdomácněla na akademické půdě. V listopadu 1991 úspěšně proběhly první pokusy s připojením na internet v rakouském Linci. Formálně se tehdejší ČSFR připojila 13. února 1992.“⁸

Oficiálně byl provoz internetu zahájen v roce 1993. Zpočátku byly do sítě připojeny jen počítače v rámci vysokých škol. Na konci roku 1995 zahrnovala česká síť dvacet dva tisíc připojených počítačů. Pro komerční sektor byla možnost připojení k internetu zpřístupněna až na konci roku 1995. Standartním připojením bylo vytáčené přes modem a byl zpoplatněn čas, který uživatel na internetu strávil. V roce 1996 vznikl český vyhledávač Seznam.cz, jehož zakladatel Ivo Lukačovič se inspiroval světovým Yahoo.com. Mezi první weby u nás patřil společně s vyhledávačem Seznam Neviditelný pes, jež vznikl na jaře 1996. Jeho provozovatelem byl český spisovatel Ondřej Neff. „Několika kamarádům rozdal své adresy a web spustil. Za první den měl na svou stránku čtrnáct přístupů. Zlom znamenal článek v časopise Týden, po jehož uveřejnění si stránku otevřelo několik set lidí.“⁹ Mezi další významné weby z počátku fungování internetu v České republice řadí Miloš Čermák stránku Mobil.cz, jež byla založena Patrikem Zandlem a věnovala se mobilním telefonům, nebo internetový magazín Svět Namodro, jež založil Daniel Dočekal.

S příchodem internetu se také významně proměňuje práce novináře. A to jak na úrovni regionální, tak celostátní. Mění se totiž nejen podoba výsledných sdělení, velkou proměnou prochází také způsob získávání informací. Novinář už nemusí navštěvovat knihovny pro dohledání informací, nemusí trávit čas telefonickým ověřováním údajů. Součástí novinářské rutiny se díky zavedení internetu stal mail, non-stop dostupné zdroje na velkém množství

---

⁷ TUŠER, Andrej: Typológia periodickej tlače 1. Lokálna a regionálna tlač. Bratislava: Univerzita Komenského, 1995. s. 16.

⁸ VERNER, Pavel. Vývojové trendy v českých médiích po roce 1989. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 176 s. ISBN 978-80-7452-007-5. s. 15.

⁹ OSVALDOVÁ, Barbora, NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice a ČERMÁK, Miloš. Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2009. 195 s. ISBN 978-80-246-1684-1. s. 28.

webových stránek. Novináři jsou ale na druhé straně omezeni kapacitou svých zdrojů pouze na ty, které obsahují internetové vyhledávače (Šmíd, 2009). Příchodem internetu do redakcí a vzniku zpravodajských serverů ale také padají bariéry času a prostoru. K příjemcům se zprávy dostávají rychleji a novinář má ve výsledku na přípravu i zpracování tématu méně času než dříve, protože jsou na něj kladeny požadavky, aby informace poskytoval jako první (McNair, 2004).

Vůbec prvním českým online médiem, které fungovalo podobně jako média tradiční, byly Novinky.cz. *Minimálně v tom, že autorům platilo poměrně slušné honoráře, články se redigovaly a před publikováním je ještě četl korektor. To je dodnes neslýchaný luxus.*¹⁰

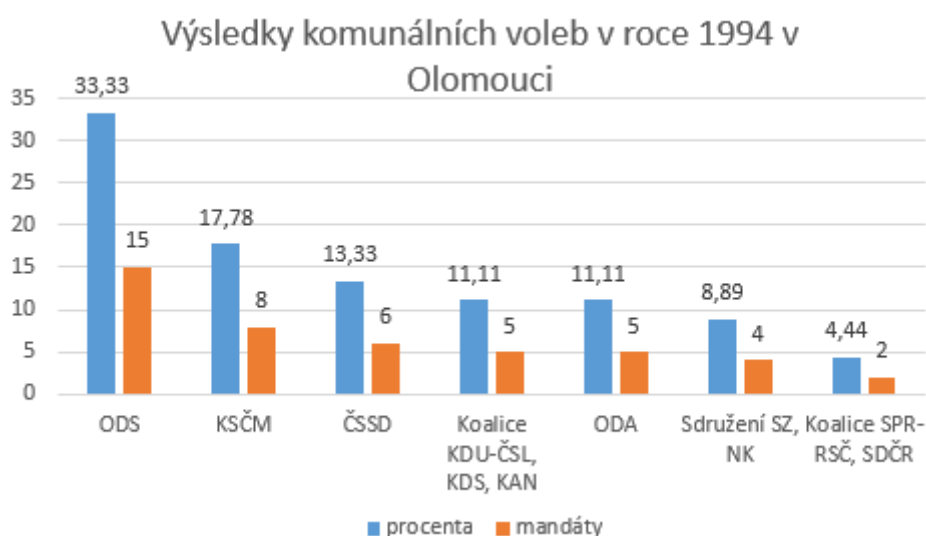
¹⁰ OSVALDOVÁ, Barbora, NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice a ČERMÁK, Miloš. Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2009. 195 s. ISBN 978-80-246-1684-1. s. 29.

2 POLITICKÝ KONTEXT V OLOMOUCI V OBDOBÍ KOMUNÁLNÍCH VOLEB V LETECH 1994, 2002 A 2010

2.1 Rok 1994

První komunální volby se v Olomouci konaly na konci listopadu 1990. Zastupitelstvo mělo tehdy 70 členů. Dvacet osm míst získalo Občanské fórum. Primátorem byl na první schůzi nového zastupitelstva zvolen Milan Hořínek.

Komunální volby v roce 1994 proběhly 18. – 19. listopadu. Olomouc při nich byla rozdělena do pěti volebních obvodů a volilo se pětačtyřicetičlenné zastupitelstvo.

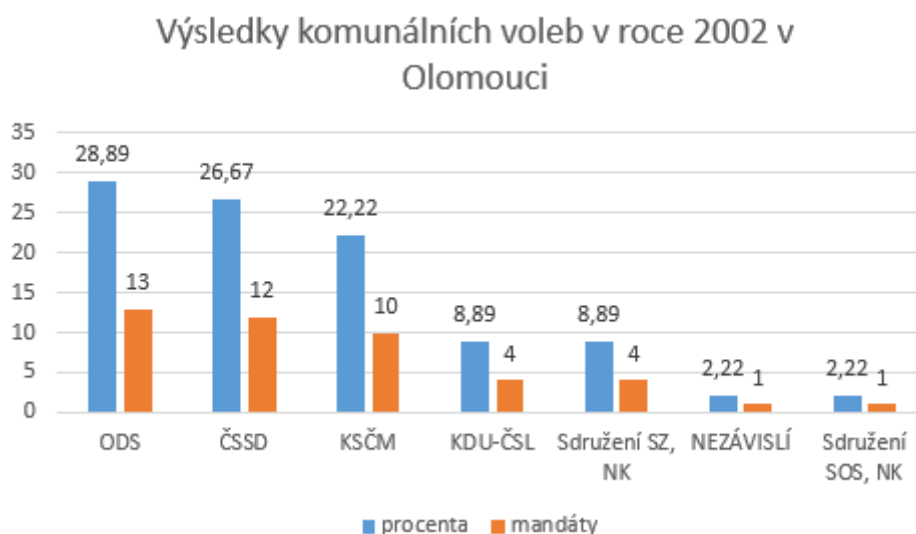

Rada města byla jedenáctičlenná a na prvním jednání zastupitelstva byl primátorem Olomouce zvolený Ivan Kosatík z ODS.

V Olomouci bylo hned několik témat, která uplynulé čtyři roky řešilo olomoucké zastupitelstvo a která se také stala předmětem volebních programů a jimž věnovaly pozornost i Hanácké noviny. Silně rezonovala otázka prodeje městských bytů a domů. Řešilo se také téma dopravy ve městě, jednalo se o stavebních úpravách ulice Kosmonautů. Už v roce 1994 se strany ve svých programech zamýšlely nad problémem nedostatečného počtu parkovacích míst v Olomouci. Podle politologa Pavla Šaradína ovlivnily volby v letech 1994 a 1998 podobu Olomouce.

2.2 Rok 2002

V roce 2002 se kromě listopadových komunálních voleb konaly v květnu také volby do Poslanecké sněmovny. Ty vyhrála Česká strana sociálně demokratická před Občanskou demokratickou stranou. Výsledky parlamentních voleb se ale do voleb komunálních nepromítly. Komunální volby se v Olomouci konaly 1. – 2. listopadu. Volilo se opět v pěti volebních obvodech, v každém z nich devět zastupitelů. Ve městě došlo před těmito volbami k přerozdělení volebních obvodů. Ve volbách 1998 byla totiž Olomouc rozdělena do šesti obvodů.

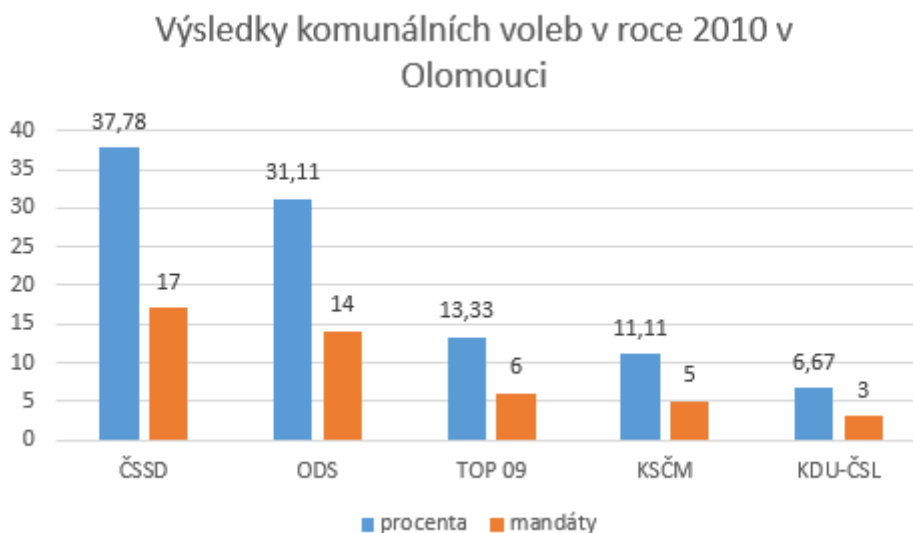

Koalici po volbách v roce 2002 vytvořila ČSSD, ODS a KDU-ČSL. Rada byla stále jedenáctičlenná a post primátora obhájil Martin Tesařík z ČSSD, který stál v čele Olomouce od roku 1998.

Také v roce 2002 byla velkým předvolebním problémem otázka prodeje městských bytů. Strany v předvolebním programu řešily, kolik bytů by si město mělo nechat a kolik prodat. Podle Pavla Šaradína se před těmito volbami řešilo téma větších staveb, opravy větších celků a budov. Podle Šaradína se v programech řešilo, jak by na sebe město mělo upozornit širokou veřejnost.

2.3 Rok 2010

Komunální volby se v roce 2010 konaly 15. – 16. října. Od roku 2002 už se počet volebních obvodů neměnil, tudíž se volilo v pěti obvodech.

Rada města byla stále jedenáctičlenná a primátorem byl znovuzvolený Martin Novotný z ODS, jež byl primátorem už čtyři předcházející roky.

Podle Pavla Šaradína se před volbami řešily hlavně témata, která se týkala kvality života v Olomouci. Ačkoliv byl olomoucký aquapark již postavený, stále se mluvilo o velkém zadlužení, jež jeho stavba městu způsobila. V předvolebních kampaních se rovněž řešila otázka nového osvětlení Horního náměstí a rekonstrukce náměstí Dolního.

3 NÁSTIN HISTORIE ANALYZOVANÝCH DENÍKŮ

3.1 Hanácké noviny

Vůbec poprvé vyšly Hanácké noviny ve čtvrtek 1. března 1990 s podtitulem „Nezávislý obdeník“. Předchůdcem tohoto listu byl olomoucký zpravodaj Občanského fóra. Zpočátku stály dvě koruny československé. První šéfredaktorkou byla Marcela Žůrková. Ze začátku vycházely noviny vždy v úterý, čtvrtek a sobotu. V sobotu také s přílohou „Na neděli“, jejíž součástí byly různé povídky a básně. V letech 1992-1994 vycházely noviny jako deník. Od 1. září 1994 opět obden. Hanácké noviny vycházely do 30. května 1998. V úterý 26. května bylo čtenářům na titulní straně oznámeno, že od 1. června začnou vycházet jako deník. Došlo totiž ke spojení tohoto titulu s dalším regionálním periodikem, Moravskoslezským dnem. Od prvního června vycházely jako Hanácké noviny – den. Posledním šéfredaktorem Hanáckých novin byl Petr Vitásek. O tom, že byly Hanácké noviny jediným médiem, které sledovalo dění v Olomouci po sametové revoluci se zmiňuje také Jindřich Schultz v Dějnách Olomouce. „*V prvních letech po sametové revoluci sledovali olomouckou problematiku Hanácké noviny. Měly snahu analyzovat místní politickou scénu, kulturní, společenské i sportovní aktivity.*“¹¹

Já se ve své práci budu zabývat rokem 1994. V té době noviny vedla Zita Chalupová. Předvolebnímu a volební zpravodajství, které budu níže analyzovat, se z velké části věnoval Ivo Matějka a Petr Orság.

Na podzim roku 1994 byly Hanácké noviny rozděleny z velké části na tematické strany. Prostor byl věnován informacím z regionu, kultury, sportu. Část vydání také byla věnována inzerci. Ve čtvrtek v novinách vycházel televizní program a také regionální kulturní přehled. Na celé straně byly vypsány kulturní akce v obcích napříč celým hanáckým regionem. V některých obcích noviny uváděly program kin, koncerty, jinde například otevírací dobu muzeí nebo jeskyní (Javoříčko).

V rámci sobotního vydání vycházela víkendová příloha s názvem: „Na neděli“.

Ačkoliv hlavním rozdělením Hanáckých novin byly tematické strany, mělo periodikum rovněž několik rubrik. Na první straně vycházel pravidelně sloupek, který psal některý z členů redakce. Většinou se jednalo o reakci na aktuální dění. Například 27. října 1994 se Petr Orság

---

¹¹ Dějiny Olomouce. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2009. 2 sv. (629, 533 s.). ISBN 978-80-244-2370-8. s. 458.

zamýšlel nad tím, zda má význam ještě dnes slavit 28. říjen. Pravidelně na straně dvě vycházela rubrika Poznámky a glosy. Policejní svodky redakce vydávala na téže straně v rubrice s názvem „Hanácké hříchy“. Druhá strana měla také pravidelnou rubriku „Stručně“, kde redakce informovala o událostech, které se na Olomoucku konaly v den vydání novin nebo o den později. Ve vydání z 3. listopadu například psalo o besedě s Jiřím Dientsbierem, setkání s poslancem Miroslavem Výborným, setkání přerovského starosty s občany a koncertu kapely Nikki Sudden. Na straně tři vycházela pravidelně rubrika „Výročí dne“. V rubrice byla připomínána narození, úmrtí nebo významné výročí, které slaví významná osoba spojená s olomouckým regionem. Například 20. října v této rubrice vyšlo připomenutí narození básníka Čeňka Slepánka, který pocházel ze Suchdola na Prostějovsku. Pod výše zmíněnou rubrikou vycházel pravidelně ještě „Zábavní horoskop“. Kulturní tematické straně byla v novinách většinou věnována jedna strana. Také na ní se nacházely určité rubriky, které ale vycházely spíše nepravidelně. Obsah této strany se většinou přizpůsoboval tomu, co bylo právě aktuální. Někdy se tedy v novinách objevovaly filmové recenze (například 20. října 1994 na Forresta Gumpa), literární recenze (25. října 1994 na Myšlenky do kapsy) nebo divadelní recenze (z 29. října 1994 na operetu Veselá vdova, kterou uvedlo olomoucké Moravské divadlo).

Také příloha „Na neděli“ měla několik pravidelných rubrik. Patřily mezi ně: „Zahradníkův rok“ – tato rubrika byla věnována tématu zahradničení a autor pod zkratkou JaRo v ní čtenářům poskytoval například rady ohledně chorob rostlin, které plodiny je vhodné kdy vysazovat, nebo jak rostliny chránit proti škůdcům; „Svět malých vynálezců“ – Milan Švihálek v této rubrice představoval historii různých vynálezů předmětů denní potřeby (například termosky nebo konzervy).

Hanácké noviny také umožnily vyjádřit se svým čtenářům. Dopisy, které periodiku do redakce chodily, vycházely v nepravidelné rubrice „Redakční pošta“. Je třeba říct, že na rozdíl od dnešních periodik, kde jsou čtenářské reakce často zkracovány, Hanácké noviny otiskly články celé. V pravém dolním rohu pak byla poznámka: „Uveřejněné dopisy nemusí být totožné se stanoviskem redakce“.

V Hanáckých novinách se objevovalo široké spektrum žánrů. Jak už jsem zmiňovala, hned na úvodní stránce novin býval editorial, jež psal člen redakce (velice často Petr Orság, nebo Václav Burian). Každému číslu na první straně dominovala fotografie, se kterou souvisela krátká zpráva o aktuálním dění v hanáckém regionu. Ve čtvrtek 27. října to byla například momentka z besedy Občanské demokratické aliance, která proběhla o den dříve. Větší část první strany tvořily zprávy. Některé potom měly pokračování uvnitř listu. Také na straně dvě

měly nejvyšší zastoupení zprávy. Objevovaly se zde ale také poznámky a glosy. V každém čísle se také pravidelně objevoval rozhovor. Často byl straně vyhrazené kultuře.

3.2 Olomoucký den

Hanácké noviny – den vycházely do konce února 1999. Od prvního března pak bylo médium přejmenováno na Olomoucký den. Hanácké noviny se totiž spojily do jednoho deníku společně s Hanáckým a středomoravským dnem, čímž byl vytvořen Olomoucký den. Ten se více zaměřil na dění v krajské metropoli a blízkém okolí. A upozadil dění v celém hanáckém regionu. Olomoucký den stál v roce 1999 pět korun.

Pod názvem Olomoucký den vycházelo v Olomouci regionální periodikum jako deník až do 30. května 2006. Od června téhož roku se Olomoucký den změnil na Olomoucký deník. Šéfredaktor Petr Vitásek uváděl ve vydání z 26. května jako důvod změny potřebu potěšit oči čtenáře něčím novým.

Od října 2002 byla šéfredaktorkou Petra Šolcová. A v listopadu téhož roku vytvářel zpravodajství z komunálních voleb v Olomouci hlavně Vladimír Onderka.

Stejně jako Hanácké noviny byl Olomoucký den na podzim 2002 rozdělený na tematické strany. Kromě regionálního zpravodajství byly součástí deníku i zprávy z celé České republiky. Ty ale netvořila redakce sídlící v Olomouci.

První strana byla tvořena zprávami z olomouckého regionu. Na druhé až čtvrté straně se lidé dočetli informace z České republiky. Tyto zprávy psali novináři sídlící v Praze, v centrální redakci Dne. Olomoucký den byl součástí vydavatelství, které vydávalo regionální deníky po celé České republice. A strany s centrálními zprávami byly jednotné pro všechna vydání. Olomoucký den si vlastní obsah vytvářel až od strany sedm. Novináři sídlící v Olomouci vydávali část zvanou „Region“. Také ta byla rozdělená na tematické strany. Uspořádání nebylo tak přesně dané jako například v Hanáckých novinách. Pravidelně se na straně sedm objevovaly informace z celého Olomouckého kraje, dále už jednotlivé strany nebyly tolik pevně zakotveny. Zpravidla se v každém čísle objevila jedna strana informující o zprávách z Olomoucka, Prostějovska, Přerovska, Šumperska a Jesenicka. Pokud bylo zpráv v daném regionu více, měla daná oblast vyhrazené i dvě strany. Například 6. října 2002 tak na dvou stranách byly zprávy z Olomoucka, o den později zase ze Šumperska a Jesenicka. Od strany 15 byla součástí deníku příloha Panorama. V této příloze se nacházely tematické strany – svět, ekonomika, dvě strany

o kulturním dění (jedno bylo opět z republiky, druhé z Olomouckého kraje) a celorepublikový sport. Sportovní zprávy, jež vytvářela olomoucká redakce, vycházely vždy na poslední straně deníku. Každý pátek byl do deníku přiložený TV Magazín, který nabízel televizní program na celý nadcházející týden. A každou středu Hobby magazín, jež nabízel články o kutilství, zahradnictví a bydlení.

Ačkoliv hlavním rozdělením Olomouckého dne byly tematické strany, také v tomto periodiku se objevovaly pravidelné rubriky. Na straně čtyři (zprávy z České republiky) byla pravidelná rubrika s názvem „Ve zkratce“ a také „O kom (někdy také „o čem“) se hovoří“. Tyto dvě rubriky obsahovaly krátké zprávy o tom, co se právě dělo. Například 11. října byla v této rubrice zpráva o uprchlém polském vězni, který stále uniká policii. Obdobná rubrika krátkých zpráv byla také v části „Region“. Tam byla pojmenována „Zaujalo nás“.

Ze žánrů byla v Olomouckém dni nejvíce zastoupena zpráva. Stejně jako v Hanáckých novinách, také tady byla na úvodní straně k jedné zprávě aktuální fotografie.

3.3 Olomoucký deník

Z Olomouckého dne se v červnu 2006 stal Olomoucký deník, jež vychází dodnes. Poprvé vyšel s novým názvem 2. června 2006. Noviny vycházely od pondělní do soboty a v červnu 2006 stálo číslo 11 korun. Deník dostal novou grafickou podobu a stal se také lépe přehledným. V Olomouckém dni neměly jednotlivé rubriky stálé místo určité strany. Právě pravidelné a pevné umístění rubrik Olomoucký deník nově zavedl. Šéfredaktor se nezměnil, zůstal jím Petr Vitásek.

V roce 2010 byl šéfredaktorem Josef König. Komunálními volbami se z celé redakce nejvíce věnoval Karel Páral.

Olomoucký deník na podzim 2010 byl také rozdělen na tematické strany. Strany dvě a tři byly Olomoucko, čtvrtá strana byla Černá kronika, strana pět byla věnována zprávám z Olomouckého kraje. Na šesté straně byl servis. Na sedmé televizní program na daný den. Osmá strana patřila čtenářům Olomouckého deníku. Měla název „U nás doma na Olomoucku“ a redakce na ní vydávala články, které jí zaslali sami čtenáři. Redakce Olomouckého deníku psala rovněž dvě strany sportovního zpravodajství. Většinou šlo o dvacáté a jednadvacáté

strany. Olomoucký deník měl i další obsah. Ten už ale byl tvořený zpravodajstvím a informacemi, které psala celostátní redakce sídlící v Praze.

V případě Olomouckého deníku nelze přímo hovořit o rubrikách, které se v deníku vyskytovaly. Nad jednotlivými články nebyly nadpisy, jež by dávaly najevo, do jaké rubriky článek spadá. Důležité je ale zdůraznit, že noviny měly pevné rozdělení, co kde vychází. To například u Olomouckého dne nefungovalo, neboť se pořadí tematických stran měnilo.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Metodologie práce

4.1.1. Cíl výzkumu

Cílem této práce je pomocí polostrukturovaných rozhovorů a analýzy dokumentů analyzovat, jak se měnila práce novináře při zpracování tématu voleb v letech 1994, 2002 a 2010. Tyto osmileté rozestupy jsem zvolila z toho důvodu, neboť chci zachovat mezi výzkumným vzorkem stejný časový rozestup. Významnou roli sehrálo i to, že v těchto třech letech nevycházel v Olomouci stejný deník. V roce 1994 se jednalo o Hanácké noviny, o osm let později o Olomoucký den a v roce 2010 vycházel Olomoucký deník.

4.1.2. Metody získávání dat

Pro hlubší vhled do tohoto zatím nepříliš zmatovaného tématu jsem zvolila kvalitativní výzkum. Metodolog Creswell definoval kvalitativní výzkum takto:

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“¹²

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila polostrukturované rozhovory a také analýzu dokumentů.

Polostrukturované rozhovory jsem zvolila, neboť je v jejich průběhu možnost se více zaměřit na to, co respondent říká, reagovat na něj, položit doplňující otázky, díky čemuž je možné zjistit skutečnosti, které by pouze ze strukturované rozhovoru nemusely vyplynout.

Hlubkové rozhovory se vyznačují definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací.“¹³

Rozhovory budu provádět vždy se šéfredaktorem deníku v roce, který analyzuji a také s redaktorem, který se předvolebnímu a volebnímu zpravodajství věnoval. Vzhledem k tomu, že se chci v práci zabývat také internetem a tím, jak zpravodajství týkající se voleb ovlivnil,

---

¹² Creswell, John in: HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4. s. 48.

¹³ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6. s. 166.

budu dělat rozhovor také s webeditorem Olomouckého deníku, který dělá tuto práci od začátku fungování online zpravodajství v tomto médiu.

Podle Hendla patří mezi dokumenty knihy, novinové články, záznamy projevů funkcionářů, deníky, plakáty obrazy. Dodává také, že za dokumenty lze považovat veškeré stopy lidské existence.

„Rozmanitost dokumentů znamená první výhodu této strategie zkoumání. Otevírá přístup k informacím, které by se jiným způsobem těžko získaly. Druhou výhodou je okolnost, že data nejsou vystavena působení zdrojů chyb nebo zkreslení, jež vznikají při uskutečňování rozhovorů nebo pozorování, měření a testování.“¹⁴

Jako vzorek pro analýzu dokumentů jsem zvolila všechna vydání, která vycházela jeden měsíc před volbami a pak také ta, jež vyšla do týdne po volbách. V případě povolebních článků mi šlo už jen o ty, které se zabývaly průběhem voleb, ne povolebnímu vyjednávání. V analyzovaných vydáních jsem se věnovala článkům, jež se konkrétně voleb týkaly. Šlo zpravidla o různé předvolební seriály, které představovaly jednotlivé kandidáty, ankety mezi občany, rozhovory s lídry politických stran a podobně.

4.2 Respondenti, s nimiž jsem do práce dělala rozhovory

Jak už jsem zmiňovala výše, z každého zkoumaného média v daného roku budu mluvit vždy s redaktorem, který se zpravodajství spojeném s volbami věnoval, a tehdejší šéfredaktorem. V této kapitole chci mé respondenty krátce představit.

4.2.1. Hanácké noviny

Zita Chalupová

Do Hanáckých novin nastoupila v roce 1992. Začínala jako redaktorka, poté byla zástupkyní šéfredaktora a v roce 1994 stala šéfredaktorkou. Podle jejích slov byla jako šéfredaktorka zároveň editorkou. V Hanáckých novinách pracovala do roku 1995, kdy odešla na mateřskou dovolenou. Po jejích skončení už byly noviny Olomouckým dnem a podle Chalupové se jí tam už nechtělo vracet. Dnes působí Zita Chalupová na Univerzitě Palackého,

---

¹⁴ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6. s. 130.

pod Přírodovědeckou fakultou. Věnuje se zpracování různých tiskových materiálů, v poslední době například pro Pevnost poznání.

Ivo Matějka

Do Hanáckých novin začal přispívat krátce po jejich vzniku. Po sametové revoluci pracoval jako šéfredaktor firemních novin v Sigmě Lutín. V Hanáckých novinách mu vycházely texty, jež byly do firemních novin nevhodné. Matějka už si s odstupem času nevzpomíná, kdy přesně do nich nastoupil na plný úvazek, v roce 1994 už ale byl kmenovým zaměstnancem. V novinách působil celou dobu jako redaktor. Dnes už se žurnalistikou neživí a pracuje v olomoucké firmě.

Petr Orság

Do Hanáckých novin nastoupil v roce 1994 jako čerstvý absolvent olomoucké žurnalistiky. Jako redaktor do nich psal do roku 1995, poté přešel do olomoucké mutace Mladé Fronty DNES. Nyní vede katedru žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

4.2.2. Olomoucký den

Petra Havrlantová

V roce 2002 byla v tiráži Olomouckého dne uvedena jako Petra Šolcová. V médiích začala pracovat v září 1997 jako redaktorka Hanáckých novin. V tomto deníku se později stala také editorkou. V novinách zůstala i poté, co se z nich stal Olomoucký den. V listopadu 2001 se v Olomouckém dni stala vedoucí zpravodajské redakce a o rok později, v říjnu 2002, šéfredaktorkou novin. Z této pozice odešla v březnu 2006 na mateřskou dovolenou. Momentálně se věnuje vydavatelské činnosti.

Vladimír Onderka

V roce 1996 začal pracovat v tehdejších Hanáckých novinách. V deníku zůstal, i když se proměnil na Olomoucký den. Pracoval v něm na pozici redaktora do roku 2003. Posléze pracoval například pro Českou tiskovou kancelář. Dnes je zaměstnancem olomoucké redakce týdeníku 5plus2.

4.2.3. Olomoucký deník

Josef König

Do Olomouckého deníku nastoupil v roce 2006. Neboť v něm začal pracovat při studiu Univerzity Palackého, měl na starosti strany „Student“ a „Čtenář reportér“. Po roce se stal pomocným editorem. Věnoval se hlavně zadním stranám. Podle Königa práce pomocného editora obnášela převážně lámání textu do stran, přímo napsané texty s redaktory neřešil. Později se stal klasickým editorem a tři roky řídil vydání novin příslušného dne jako šéfredaktor. Poslední tři roky v Olomouckém deníku byl šéfredaktorem Olomouckého deníku a zástupcem divizního šéfredaktora pro divizi střední Moravy (zahrnovala Olomoucký a Zlínský kraj). V Olomouckém deníku pracoval do roku 2013. V současné době žije v Praze a věnuje se marketingu.

Karel Páral

Do Olomouckého dne začal přispívat ještě jako student „storkami“ o hudebních kapelách v letech 2001-2002. V lednu 2009 začal pracovat jako redaktor v Olomouckém deníku, kde působil do února 2011. Později pracoval v týdeníku Sedmička. V současné době učí na katedře žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Michal Kovář

Do Olomouckého deníku nastoupil jako redaktor v roce 2006. Po krátké době odešel a do stejného média se vrátil v roce 2007 na pozici webeditora. Tím je až do dnešní doby. Nevěnuje se jen webu Olomouckého deníku. V divizi Olomouckého a Zlínského kraje jsou celkem čtyři webeditoři, kteří se věnují osmi webům. Z toho důvodu se Kovář o víkendů mnohdy věnuje všem osmi webům, přes týden standardně čtyřem.

4.3 Předvolební a volební zpravodajství v jednotlivých denících

4.3.1. Hanácké noviny

V souvislosti s komunálními volbami Hanácké noviny zavedly rubriku „Koho budete volit“. V novinách vyšla celkem osmkrát. Poprvé byla v novinách v úterý 1. listopadu a naposledy v úterý 15. listopadu. *„Dnes poprvé přinášíme odpovědi na otázky, které jsme položili politickým stranám, jež budou kandidovat v letošních komunálních volbách v okresech*

Olomouc, Přerov a Prostějov. Některé z dotazovaných stran nám odpovědět odmítly (např. ODS v Olomouci s odůvodněním, že odpovědi najdou voliči ve volebním programu), některé vůbec nezareagovaly (UKD Olomouc, KSČM, DEU...), jiné naši nabídku přijaly. Všechny dotazy byly směřovány k aktuálním problémům jednotlivých měst a odpovědi by měly občanům – voličům usnadnit orientaci ve volebních programech.¹⁵“ Uvedly Hanácké noviny v prvním dílu předvolební rubriky. Hanácké noviny řešili v jednotlivých dílech bytovou politiku (Jak miníte řešit bytovou otázku, prodej bytů?), městskou hromadnou dopravu (Jak bude vaše strana řešit problémy městské hromadné dopravy a dopravy ve městě vůbec?), rekonstrukci historických centrem měst (Jak bude pokračovat rekonstrukce historického jádra města?), otázku územně správního uspořádání (Jak se vaše strana míní zasadit za potencionální region, které územně správní uspořádání budete preferovat?), turistický ruch (Jakým způsobem se hodlá vaše strana starat o turistický ruch a s tím související patřičnou propagaci města?), privatizaci (Jak budete postupovat při privatizaci?) a v posledním díle se anketa věnovala jednotlivým městům regionu a jejich aktuálním problémům (Olomouc – Hodláte nějak změnit současný stav zóny placeného parkování? Na jaké úrovni by podle vás měla být spolupráce s univerzitou? Co vaše strana udělá pro zlepšení situace na výstavišti Flora?, Prostějov – Jaké stanovisko bude vaše strana zastávat při procesu privatizace prostějovské nemocnice?, Přerov – Jaké stanovisko bude vaše strana zastávat v otázce přerovského letiště?). Redaktor Václav Burian vydal v Hanáckých novinách v souvislosti s komunálními volbami dvakrát článek, ve kterém rozebral volební programy jednotlivých stran a také kandidáty, kteří za strany v Olomouci kandidovali. Oba články měly shodný název „Nápady čtenáře volebních programů?“. Hanácké noviny také přinesly krátce před volbami (15. 11. 1994) rozhovor s končícím olomouckým primátorem Milanem Hořínkem.

4.3.2. Olomoucký den

Informace o komunálních volbách se v Olomouckém dni poprvé objevili 1. října 2002, tedy měsíc před jejich konáním. Od tohoto data začal na titulní straně novin vycházet obrázek trhacího kalendáře s počtem dnů, který do komunálních voleb zbýval. Nad obrázkem kalendáře také redakce vždy informovala, zda jsou v daném vydání články o komunálních volbách. V polovině října začal v deníku vycházet pravidelný seriál, který informoval o tom, kdo kandiduje ve městech Olomouckého kraje. Každý den se tomuto seriálu věnovala jedna strana.

---

¹⁵ *Hanácké noviny: nezávislý obdeník*. Olomouc: Okresní národní výbor, 1. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376. s. 3.

Její součástí byl vždy článek o problémech, které dané město řeší a poté anketa s lídry stran, které v dané obci kandidovaly. Olomoucký den dal prostor těmto městům – Litovli, Hranicím a Lipníku nad Bečvou, Šumperku, Prostějovu a větší prostor byl věnovaný Olomouci. V souvislosti s komunálními volbami v periodiku také vyšla dvoustrana, která přibližovala počiny olomoucké radnice v letech 1998-2002. V žádném jiném mnou zkoumaném deníku jsem toto nenašla a osobně hodnotím tento text velice pozitivně, neboť tento text přehledně přiblížil čtenáři, co významného řešili olomoučtí zastupitelé v uplynulých čtyřech letech. Stejně jako v Hanáckých novinách vyšel v Olomouckém dni rozhovor s končícím primátorem. V roce 2002 to byl Martin Tesařík. Redaktoři Olomouckého dne připravili v témže vydání rovněž krátké rozhovory s několika osobnostmi olomouckého veřejného života ohledně toho, jak hodnotí práci vedení města za poslední čtyři roky. Stejnou otázku položil redaktor Vladimír Onderka také několika Olomoučanům a prostor dostali i olomoučtí zastupitelé, kteří měli zhodnotit svou práci na radnici.

4.3.3. Olomoucký deník

První článek v souvislosti s komunálními volbami vyšel v Olomouckém deníku 23. září 2010. Měl název „Kde vlastně bydlí váš kandidát“. Podle redaktora Karla Párala vznikl článek z tiskové konference, kterou pořádala před volbami ČSSD. Téma bylo sice o volbách, ale redaktor Sedmičky Pavel Konečný položil dotaz, ze kterého právě Karel Páral napsal výše zmiňovaný článek. *„Měl jsem výhodu deníkového zpravodajství, protože Pavel to holt v týdeníku napsat nemohl. Protože během týdne už to ztratilo na aktuálnosti.“* Pravidelné předvolební zpravodajství začalo vycházet v Olomouckém deníku týden později, 29. září 2010, a to vždy na straně číslo dvě. Deník připravil sérii článků, kterými přibližoval problémy měst v olomouckém regionu. Na straně dvě vždy vyšel jeden delší článek, který shrnul, co se v daném městě před volbami řeší za problémy. Pod tímto článkem byla anketa s lídry stran a sdružení, která v daném městě kandidují do zastupitelstva. Součástí tohoto předvolebního zpravodajství byl rovněž rubrika zvaná „Vox populi“, kde byly názory obyvatel daného města na to, jak se jim v obci žije. Poslední částí stránky byla krátká anketa s významnou osobností dané obce o tom, jak se jí ve městě žije. Tyto předvolební strany vyšly o všech městech olomouckého regionu – Velké Bystřici, Uničově, Šternberku, Litovli a Moravském Berouně. Od pátého října se pak předvolební zpravodajství zaměřilo jen na Olomouc a až do termínu voleb v deníku vždy vycházely různé články a rozhovory s kandidáty v krajské metropoli.

4.4 Analýza deníků

4.4.1. Složení redakce

Celá redakce Hanáckých novin měla okolo dvaceti členů. Píšících novinářů bylo osm. Každému byla přidělena určitá oblast - soudy, zdravotnictví, univerzita, ale rovněž určitý region – Litovel, Šternberk, a další menší města. Předvolebnímu a volebnímu zpravodajství v roce 1994 se věnovala větší část redakce – jmenovitě Ivo Matějka, Petr Orság, Václav Burian, Ivana Jenišťová, Jan Tomíček. Redakce měla také několik editorů, většinou dva až tři. Šlo o šéfredaktora/šéfredaktorku a jejich zástupce. V Hanáckých novinách byli také dva fotografové. Podle Petra Orsága bylo období začátku devadesátých let pro regionální noviny specifické. *„Rok 1994 byl čtyři roky po pádu komunistického režimu a tradiční média liberálního střihu tady nikdo neuměl moc dělat. Takže to bylo pokusem a omylem, a to platí jak na celostátní úrovni jako byly Lidové noviny, Mladá fronta DNES, tak pro ty regionální. A tam to platí dvojnásob. V regionech ty novinářské vzory byly ještě víc limitované, bylo jich tam ještě méně. Hanácké noviny měly to specifikum, že jakoby vznikaly na zelené louce, byť transformací ze Stráže Lidu. Moc nestorů regionální žurnalistiky, o které by se člověk mohl opřít, nebylo. V médiích často působili lidé, třeba jako Tomáš Tichák nebo Václav Burian, co dříve působili spíše v těch opozičních strukturách a pak do Hanáckých novin přišli lidé z různých profesí. Na začátku devadesátých let se v médiích sešla různá skupina lidí, z nichž málokdo měl nějakou žurnalistickou zkušenost.“*

Vzhledem k tomu, že redaktorů, kteří se tématu voleb věnovali, bylo více, měli na starosti kromě právě voleb i své běžné oblasti. Například Ivo Matějkovi byly přiděleny soudy. Právě podle Matějky se kromě předvolebního zpravodajství dalo věnovat i jiného rezortu. Vysvětluje to tím, že předvolební kampaně nebyly tak masivní, jak je známe v dnešní době. Tento typ zpravodajství se učili jednak novináři, rovněž se ale politické strany učily dělat předvolební kampaně. *„Čas od času se dělaly tiskovky a to bylo tak všechno,“* uvádí Matějka.

V redakci Olomouckého dne pracovalo v roce 2002 kolem desíti až jedenácti redaktorů. Podle Petry Havrlantové bylo šest nebo sedm novinářů součástí redakce zpravodajství, další čtyři pracovali v redakci sportu a kultury. Z důvodu menšího počtu stálých zaměstnanců využívala tato redakce externisty. Součástí redakce Olomouckého dne byli také dva editoři, šéfredaktorka, dva grafici a stejný počet fotografů. Jak uvádí Petra Havrlantová, čistě regionální politiku měl v redakci zpravodajství na starosti jeden novinář. *„Zaměřoval se na především*

regionální politiku krajského města, záležitosti spojené s Magistrátem města Olomouce a městskými organizacemi. Další redaktor měl, kromě jiného, na starosti krajský úřad, tedy rovněž politické dění - na krajské úrovni. Redaktor zaměřující se na obce a města regionu sledoval politické dění zase v těchto lokalitách.

V Olomouckém deníku se na rozdíl od zbylých dvou periodik pracovalo se zastupitelností redaktorů určitého resortu. Podle Petry Havrlantové byl v každé oblasti vždy další žurnalista, který se tématům mohl samostatně věnovat. *„Měl k dispozici potřebné kontakty a přehled o kauzách a aktuálním dění.“*

Stejně jako v Hanáckých novinách také v Olomouckém dni měli redaktoři na starosti jednak jednotlivé oblasti (zdravotnictví, ekonomiku), ale každý z nich se také věnoval určitému regionu. V Olomouckém dni se volbám věnovala celá redakce a nebyl vyčleněn jen určitý redaktor, který by psal předvolební a volební zpravodajství, jak to bylo o osm let později v Olomouckém deníku. Jak uvádí redaktor Vladimír Onderka, redaktoři se kromě předvolebního zpravodajství museli věnovat i svým běžným oblastem a regionům. Podle Petry Havrlantové redakce v době voleb nevyžívala externisty. *„Důležité téma voleb se vysoce profesionálním, komplexním a kvalitním způsobem snažili zpracovat výhradně pracovníci redakce – redaktoři, samozřejmě ve spolupráci s editory a šéfredaktorem.“*

Podle Josefa Königa nelze konstantně říct, kolik členů měla redakce Olomouckého deníku. Jejich počet se měnil v závislosti na ekonomické situaci. Olomoucká redakce navíc byla centrem divize Olomouckého a Zlínského kraje, z toho důvodu v ní pracovali grafici, kteří tvořili materiály pro celou divizi. Obecně ale podle Königa měla redakce čtyři editory, ti navíc lámali celý kraj a část divize, proto jich bylo tolik. V redakci pracovalo pět redaktorů, čtyři korektorky a tři sportovní redaktoři. Novináři měli podobně jako v Hanáckých novinách a Olomouckém dnu rozdělené jednotlivé oblasti – zdravotnictví, zemědělství, ekonomika. Jak uvádí Josef König, politika samostatný resort nebyla. *„Dva lidé se starali obecně o město, do kterého politika spadala. Samozřejmě každé druhé vážnější téma zasahovalo do města (zdravotnictví a spol.), v tom případě se práce dělila, po domluvách a přihlídnutí k tomu, kdo má jaké kontakty, si redaktoři práci rozebírali. Hlavního odborníka na politiku (především v průběhu voleb) jsme měli určeného jednoho.“* Podle Karla Párala, který se volbám v roce 2010 v Olomouckém deníku věnoval, mu s předvolebním zpravodajstvím pomáhaly redaktorky Petra Opletalová a Daniela Tauberová. Tím, že měl Páral na starosti předvolební a volební zpravodajství, byl z velké části vyčleněn z běžné redakční práce. *„Ale na druhou stranu občas jsem napsal nějakou storku nebo něco ohledně dění na univerzitě. Takže nebyl jsem úplně*

vyřazený z toho všedního provozu. *A dělal jsem také víkendové zpravodajství.*“ Josef König také uvedl, že redakce v případě předvolebního a volebního zpravodajství využívala externisty. Šlo o studenty, kteří byli v deníku na praxi. *„Dávali dohromady data, byli při ruce. Ke psaní stěžejních věcí se nedostali.“*

4.4.2. Zpracování témat

V Hanáckých novinách se předvolební zpravodajství příliš dopředu neplánovalo. Jak uvádí Petr Orság, šlo vždy o plánování na pár dní dopředu *„Rozhodně to nebylo tak koncepční, jak jsem pak zažíval v Mladé Frontě Dnes, kde jsme měli i týdenní porady dopředu, všechno jsme dělali systematicky. Tady to byla trošku řízená anarchie.“* Ivo Matějka vzpomíná, že čtvrt roku před volbami měl za úkol pročíst si programy jednotlivých stran, aby se mohly vytipovat problémy ve městě, na které se pak zpravodajství zaměřilo. Rubrika *„Koho budete volit“* se začala řešit přibližně měsíc před volbami. V té době se začaly obesílat politické strany se seznamem otázek, na něž měli odpovědět lídři kandidujících stran.

Jak uvádí Ivo Matějka, předvolební obsah řešila v Hanáckých novinách většinou celá redakce. *„Domluvil se, kdo kdy půjde na jakou tiskovku. Na ranních poradách se pak řešilo, kdo kdy zpracuje jakou tiskovou zprávu.“*

Podle Petra Orsága se větší pozornost v rámci předvolebního zpravodajství věnovala těm stranám, které už byly uplynulé čtyři roky zastoupené v olomouckém zastupitelstvu. *„Menší pozornost se věnovala těm minoritním, různým čistě lokálním stranám a to bylo to hlavní měřítko. Vycházeli jsme také z různých průzkumů, v tom se do jisté míry odrážela ta celostátní úroveň a politika těch velkých politických stran, lidovci, ODA, ODS a další. A těm se samozřejmě věnovala velká pozornost, plus těm místním stranám a sdružením, které v rámci regionu něco znamenali. To znamená, že buď už měli v té době nějaké zástupce v zastupitelstvu zvolené z předchozího období, nebo byly něčím jiným významné. Tohle bylo základní rozlišující kritérium.“*

Hanácké noviny mají také to specifikum, že část jejich zpravodajství tvořily zprávy například z tiskových zpráv nebo tiskových konferencí. Zita Chalupová to vysvětluje takto. *„Když byla nějaká tiskovka, zásadní, tak jsme z toho zprávu napsali. Tehdy ještě nefungovaly kanály, které jsou dnes běžné. Internet a podobně. Co si člověk nevytelefonoval nebo nevypsal, tak to neměl.“*

Stejně jako v Olomouckém deníku bylo předvolební zpravodajství v Olomouckém dni více koncepční a plánované. Podle Petry Havrlantové se s přípravami předvolebního zpravodajství začalo měsíc až dva před volbami. Takto dlouhodoběji se plánovaly hlavně rozhovory, tematické celky a předvolební seriály na pokračování. *„Pravidelné pak bylo týdenní plánování, jež se samozřejmě týkalo i voleb. Konaly se také speciální porady redakce na téma pokrytí tématu voleb a plánovací porady pro volební speciály – zvláštní vydání Olomouckého deníku věnované volbám, výsledkům, nejžhavějším aktualitám.“* Podle redaktora Vladimíra Onderky mohl redaktor na porady přinášet návrhy, jak by určité téma zpracoval. *„To, zda šly do novin, podléhalo posouzení editora. I ten přicházel s návrhy témat.“*

Petra Havrlantová uvádí, že plánování obsahu se konzultovalo také s celostátní redakcí, protože v Olomouckém dni vycházela celostátní část. *„Vzhledem k tomu, že regionální deník měl i celostátní část, spolupracovala olomoucká redakce i na přípravě společných materiálů vytvořených ve všech krajích. Šlo tedy o přípravu článků na základě požadavku pražské centrální redakce a hlavního šéfredaktora.“* Havrlantová potvrdila, že do předvolebního a volebního obsahu jí nezasahoval žádný nadřízený a ona jako šéfredaktorka měla výhradní právo rozhodnout, co v novinách vyjde. Uvádí ale také, že na plánování obsahu se podílela prakticky celá redakce. *V pozici šéfredaktorky jsem plán předvolebního zpravodajství i volebního zpravodajství připravovala především spolu s vedoucím zpravodajství, editory a redaktorem/redaktory, kteří měli na starosti komunální politiku. Vzhledem k výše uvedenému však byli do plánovacích porad na téma volební zpravodajství zahrnuti téměř všichni členové redakce.*

Olomoucký den byl jediným zkoumaným deníkem, který vydal speciální volební vydání. Vyšlo v neděli 3. listopadu a byly v něm zpracovány volební výsledky z olomouckého regionu. Na speciálním vydání se podle Vladimíra Onderky podílela celá redakce. *„Měli jsme s kolegy rozdělené volební štáby, které jsme navštívili. Určitě bylo naplánováno, kdo napíše hlavní text, kdo podval.“* Právě ve zpracování volebního zpravodajství je v případě Olomouckého dne velký rozdíl oproti Olomouckému deníku. V druhém zmíněném médiu se volebnímu zpravodajství věnoval pouze jeden redaktor. A výsledky voleb navíc vyšly až v pondělí. V případě Olomouckého deníku ale také část volebního zpravodajství vyšla už krátce po volbách na webových stránkách, což v případě Olomouckého dne nebylo.

Podle Petry Havrlantové byla do přípravy speciálního nedělního vydání zapojená celá redakce Olomouckého dne. *„Cca 6 redaktorů, kteří byli v terénu a obíhali štáby, fotograf pracoval rovněž v terénu a 2 editoři + šéfredaktorka + 2 grafici se věnovali sledování agenturních zpráv, průběžných výsledků, kompletaci a zpracovávání informací, editování textů*

a kompletní přípravě speciálního vydání. Pracovalo se do noci, respektive do brzkého rána. Do tiskárny se poslední strany odesílaly, myslím, kolem jedné hodiny. Většina redaktorů čekala pospolu v redakci na ranní vytištěné speciální vydání.“

Na rozdíl od Hanáckých novin, které do předvolebních anket oslovily všechny kandidující strany, už Olomoucký den vycházel z předvolebních průzkumů a oslovil zástupce těch stran, které měly reálnou šanci uspět.

Předvolební zpravodajství v Olomouckém deníku bylo daleko více koncepční a daleko více plánované, než v Hanáckých novinách. Podle šéfredaktora Josefa Königa trvala hrubá příprava na předvolební a volební zpravodajství čtrnáct dní až měsíc. *„Materiály jsme požadovali vždy minimálně týden dopředu. Vše jsme naplánovali, rozkreslili, rozdělili práci v redakci a plnili. Vše naplánované se vždy podařilo uskutečnit z cca 70% - zbytek musel procházet změnami kvůli aktuálním zpravodajským událostem, které jednoduše nenaplánujete.“* Redaktor Karel Páral uvádí, že vytvoření předvolební a volebního obsahu byla práce jak samotného redaktora, který musel přijít s náměty na články, tak vedení redakce. *„Byly tam nastavené základní rubriky. Například seriál o kandidátkách, který jsem zajišťoval. To bylo dané, kdy má jaký text vyjít. Bylo přesně naplánované, kdy vyjde Litovel nebo například Šternberk. Pokud si vzpomínám, tak to nebylo přesné zadání ze shora, byla to spíš otázka brainstormingu, kdy jsme témata a články vymýšleli společně. Takže i do toho, co tam bude, jsem zasahoval. U předvolebního zpravodajství to není jako ve volném provozu, kdy přijdou s nějakým tématem redaktori, s nějakým editoři a pak to vykrytalizuje. Před volbami byl určitý plán, kdy co má vyjít. A samozřejmě ty ad hoc události, kdy se vám stane, že jsou ve sporu strany kvůli něčemu a vy to máte zmapovat, je zodpovědností hlavně daného redaktora a je jeho zodpovědností, aby si ten resort sledoval a ty události mu neutekly. Pak když byla otázka, jestli něco napsat nebo nenapsat, tak to už bylo na rozhodnutí editora.“*

V době komunálních voleb v roce 2010 už měl Olomoucký deník souběžně s tištěným vydáním také funkční web, který přinášel online zpravodajství (podrobně se o něm zmiňuji níže). Podle Karla Párala ale redaktor většinou cíleně texty pro web nepsal. Webeditor si ve většině případů sám vybíral, jaké články na webu zveřejní. Odlišná situace byla v případě volebního víkendu. Jak fungovala o volebním víkendu spolupráce webeditora a redaktora

V Olomouckém deníku vycházel před volbami z každého města v kraji vždy souhrnný článek, který situaci ve městě přibližoval. Součástí této tematické strany byla vždy anketa s lídry kandidátek stran, které ve městě kandidovaly. Podle Karla Párala se v menších městech oslovovali všechny strany, které ve městě kandidovaly. Rozdíl byl u Olomouce, kde byl počet

kandidujících stran vyšší. Na základě předvolebních průzkumů se proto stanovila hranice, které strany do ankety zahrnout.

O volebním víkendu Páral v pátek sledoval volební účast a kontroloval, zda není ve volebních místnostech nějaký problém prostřednictvím telefonátu s tajemníkem Magistrátu města Olomouce Janem Večeřem. V sobotu společně s fotografem navštívil několik volebních štábů. Z nasbíraných materiálů poté sepsal články pro webového zpravodajství a také pondělní vydání Olomouckého deníku.

4.4.3. Proměna zpravodajských rutin

Podle mnou oslovených novinářů z Hanáckých novin mají komunální volby pro regionální novináře hned několik specifík. Tím zásadním je blízkost. Podle Petra Orsága řeší strany v předvolebních materiálech místní problémy.

„Třeba Občanská demokratická aliance, jejímž čelním představitel byl tehdejší ředitel Muzea umění Pavel Zatloukal, velmi intenzivně řešila otázku olomoucké architektury. Protože měli specialistu na dopravu, tak se řešilo zprůchodnění třídy Kosmonautů, protože říkali, že to je bulvár, který odnikud nikam nevede, tak je potřeba ho protáhnout a udělat z něj skutečně bulvár, který se potáhne od nádraží.“

Pro Petra Orsága to byly první volby, které ve své novinářské kariéře pokrýval, v případě Ivo Matějky druhé.

Hanácké noviny v roce 1994 ještě neměli žádný web. Práce redaktorů tedy spočívala pouze v psaní článků. Také způsob psaní článků se v Hanáckých novin zásadně lišil od pozdějších let. Redaktoři psali jednotlivé texty na strojích. Poté, co je schválil editor, je do počítače přepsaly písáčky. Podle Petra Orsága redaktoři do novin přispívali jen články. Na rozdíl od Olomouckého dne a Olomouckého deníku pořizovali fotografie pouze fotografové.

Novinářů z Hanáckých novin jsem se také ptala, zda pracovali přesčas. Shodli se na tom, že ano. Podle Zity Chalupové je ale těžké stanovit, kolik to bylo, protože neměli pravidelnou pracovní dobu. *„Tam nebyla žádná pracovní doba od do. Když se večer muselo jít na nějakou akci, tak se tam šlo a nepočítaly se přesčasy. I když se určitě přesčas pracovalo.“*

Pro Vladimíra Onderku byly komunální volby v roce 2002 druhé, kterým se věnoval. Pro Petru Havrlantovou první v pozici šéfredaktorky. Také podle novinářů v Olomouckém dni jsou volby specifické svou blízkostí jak pro čtenáře, tak též pro novináře. Podle Vladimíra

Onderky se jim také z tohoto důvodu věnuje v regionálním periodiku nejvíce prostoru ze všech voleb. V roce 2002 Olomoucký den ještě neměl webové stránky, novináři tedy psali články jen pro tištěné vydání. Na rozdíl od Hanáckých novin už ale přímo do počítače, kde se k nim v rámci vnitroredakční sítě dostal editor. V Olomouckém dni už novináři museli pořizovat občas fotografie, což je rozdílné oproti Hanáckým novinám, kde fotografie zásadně pořizoval fotograf. A na rozdíl od Olomouckého deníku redaktori v roce 2002 nepoživovali videa, uvádí Vladimír Onderka. *„Video jsem určitě nedělal.“*

Stejně jako v Hanáckých novinách nebo Olomouckém deníku neměli redaktori Olomouckého dne pravidelnou pracovní dobu. Podle Vladimíra Onderky pracovali novináři v případě voleb nad rámec víkendových služeb. Což potvrdila i Petra Havrlantová. *„Redakce byla kolem roku 2002 složena z výborných a schopných redaktorů, kteří se dokázali nadchnout pro kvalitně vymyšlenou a přínosnou věc. Kvalitně zpracované volby pro ně byly otázkou prestiže a pracovali kvůli tomu v tomto případě přesčas.“*

Pro Karla Párala to byly na podzim druhé volby, které pokrýval. Prvními byly parlamentní na jaře 2010. Pro Josefa Königa to bylo poprvé v roli šéfredaktora, kdy v této funkci zažil volby. Stejně jako v případě ostatních médií se oba zástupci Olomouckého deníku shodují na tom, že komunální volby jsou pro regionálního novináře nejdůležitější a také čtenářům nejvíce blízké. Podle Karla Párala je pro regionálního novináře rozdíl i v získávání a přístupu k informacím. Jsou snadněji dosažitelné, než v případě parlamentních voleb. *„Rozdíl je v komunikaci, na komunální úrovni není tolik zdůrazňována politická stránka věci. Třeba ve Velké Bystřici vyhrávají pořád ti samí a i opoziční politici cítí za město spoluzodpovědnost. Takže i když jsem chtěl od komunisty nějaký vyhrcovaný opoziční názor, tak mi ho neřekl. Začal mi vysvětlovat, proč se to muselo udělat tak, jak se to udělalo. V případě komunálních voleb se také velice dobře získávají kuloární informace. Pro regionálního novináře bylo snadnější se dostat k vícero zákulisních informacím, než v případě parlamentních voleb.“*

Způsob, jakým novináři v Olomouckém deníku zpracovávali informace, se významně lišil od zbylých dvou médií. Napsané články dávali redaktori Olomouckého deníku primárně do tak zvané agentury. Odtud je dal editor do tištěného vydání nebo si je vzal webeditor a umístil je na webové stránky deníku. Josef Páral i Josef König se shodují, že většina článků byla primárně psána pro tištěné vydání, poté si je bral webeditor a umístoval na stránky.

Stejně jako v případě Hanáckých novin a Olomouckého dne neměli novináři v Olomouckém deníku pravidelnou pracovní dobu. Vyjádřil se k ní také Josef König. *„Domů se jde, až jsou noviny hotové. Nelze tedy paušálně říci, že během voleb se pracuje více než v jiné*

dny. Pokud se například odpoledne převrátí autobus plný dětí, prakticky se stopne dosavadní práce a začíná se od znova a většina redakce pracuje na aktuálním tématu, které se musí do novin následujícího dne dostat – klidně do uzávěrky, která je třeba v 11 v noci. Ale zpět k volbám - více se během voleb pracuje většinou vždy jen o víkendu, během kterého volby probíhají a poté po samotných volbách, kdy se novinář musí přizpůsobit schůzkám o budoucích koalicích a tak dále.“

Redaktoři Olomouckého deníku také na rozdíl od těch z Hanáckých novin museli občas pořizovat fotky. Karel Páral uvádí, že v politickém zpravodajství šlo často o portrétovou fotografii. V případě předvolebního a volebního zpravodajství fotografie většinou pořizoval fotograf. *„Video člověk točil, když to bylo potřeba. Ale nevzpomínám si, že v předvolebním období bych točil nějaké video.“*

4.4.4. Žánry

V souvislosti s volbami vycházelo v Hanáckých novinách široké spektrum žánrů. Největší část byla věnována zprávám. A to jak těch v základní, tak i rozšířené podobě. Z publicistických žánrů se objevovaly rozhovory, ankety, reportáže. Hlavním kritériem pro volbu žánrů byla podle šéfredaktorky Zity Chalupové pestrost. *„Čili aby na jedné stránce nebyly dva rozhovory nebo jenom zpravodajství. Hlavním cílem bylo, aby to bylo pestré, aby to ty lidi bavilo. Takže jsme na stránku dali jednu glosa, jednu anketa, čtyři zprávy, jeden fejeton. Protože lidi nejvíc baví číst anketu, rozhovor, něco kde se živě mluví.“*

Také v Olomouckém dni bylo stejně jako ve zbylých dvou zkoumaných periodických velké množství žánrů. Nejvíce byly zastoupeny zprávy. V novinách se nacházely také rozhovory, ankety a reportáže. *„Pro předvolební zpravodajství jsem vybíral témata, u kterých se dalo očekávat, že o nich nově zvolení zastupitelé budou v následujících čtyřech letech rozhodovat,“* uvádí Vladimír Onderka. Stejně jako v případě Hanáckých novin byl podle Petry Havrlantové základním kritériem pro volbu žánrů pestrost.

V Olomouckém deníku se, stejně jako v Hanáckých novinách, objevila v souvislosti s tématem voleb široké spektrum žánrů. Josef König uvádí: *„Čtenáře zajímají konkrétní vyjádření ke konkrétním problémům. Zároveň je dobré jim politiky představovat i po lidské stránce – tedy čtivě o lidech, ne o politicích. Je tedy jasné, že jsme museli klasické zpravodajské*

politické texty namíchat storkami, rozhovory, fotoreportážemi, a tak dále – jednoduše, aby čtenář u novin neusnul a druhý den si je koupil znova.“

Podle Karla Párala se výběr žánrů tvořil vždy operativně a záviselo to na dohodě s editorem nebo šéfredaktorem. Stejně jako v případě Hanáckých novin byla snaha vytvořit stránku co nejvíce pestrou. Dopředu se tedy stanovilo, jakým žánrem by se daný problém mohl napsat. Jako čtenářsky oblíbené téma například zmiňuje kvíz s lídry politických stran o znalostech olomouckých reálií (například: Kolik stojí v Olomouci jízdenka na MHD, Jaké zvíře má ve znaku ZOO?)

4.4.5. Zdroje

Velkým zdrojem pro redaktory Hanáckých novin byly tiskové zprávy, tiskové briefingy a konference jednotlivých politických stran. Byla to pro ně jedna z mála možností, jak získat informace. Je třeba si uvědomit, že v roce 1994 neměl každý redaktor počítač s internetovým připojením, vzpomíná Petra Orság. *„Těch informačních kanálů moc nebylo. Kromě tiskových zpráv a tiskových konferencí už jen telefonáty a osobní schůzky. Z těch otevřených zdrojů nebylo nikde nic, žádný internet. Samozřejmě byly nějaké veřejné desky, kam se dávaly informace, ale ty nebyly moc aktuální.“* Také Ivo Matějka popsal, že materiálů, které novinářům politické strany nabízely, využíval naplno a četl všechny.

Hanácké noviny příliš nevyužívali zpravodajství České tiskové agentury. Podle Zity Chalupové se intenzivněji využívala do konce srpna 1994. Do té doby totiž noviny vycházely jako deník a jedna stránka tam byla věnována zpravodajství z domova a jedna ze světa. A právě materiál pro tyto články se bral ze servisu České tiskové kanceláře. Jakmile začaly noviny vycházet opět jako obdeník, využívání agentury významně pokleslo. Podle Petra Orsága to bylo také z toho důvodu, že se agenturní servis regionům příliš nevěnoval.

„O regionální politice nepsali. Samozřejmě, že tu byl nějaký regionální zpravodaj ČTK, ale ten už když se politice věnoval, tak spíš takovým věcem, které měly nějaký přesah. Nadregionální, případně celostátní. Samozřejmě, když přijel na návštěvu Václav Havel, Václav Klaus nebo Miloš Zeman, tak to pokrývala i ČTK. Ale místní věci v tom počátečním období pokrývali málo. Navíc ten zpravodajský servis byl drahý.“

Zita Chalupová ale dodala, že i přesto agenturní servis v redakci pročítali. *„Jestli se tam najde něco zajímavého, co má dopad na náš region. Mohlo dojít k tomu, že nám nějaké téma nebo událost ušla.“*

Pro novináře hráli ve volebním a předvolební zpravodajství významnou roli také zákulisní informace. Podle Ivo Matějky se ale tyto informace stejně raději vždy snažil ověřovat minimálně ze dvou zdrojů. *„Když se nějaká taková informace objevila, snažili jsme se jít za někým, kdo s tím mohl mít něco společného a ověřit to nejméně ze dvou zdrojů. A pak se o tom psalo opatrně. Vždy jsme se snažili být seriózní. Vždycky jsme psali ověřené a doložené informace.“* Jak uvádí Petr Orság, některé zákulisní informace nakonec do článku vůbec použít nemusel, využil je ale pro pochopení daného problému. *„Já vím, že byli někteří velmi mluvní náměstci primátora, kteří byli tak upovídání, že když s nimi člověk na telefonu strávil nějaký čas, tak mu to dalo témata, která pak mohl do budoucna rozpracovat. A člověku častokrát tyto telefonáty pomohly zorientovat se v tématu, aby ho správně pochopil.“*

Stejně jako v Olomouckém deníku se v Olomouckém dne pracovalo o dost méně s materiály z tiskových konferencí nebo tiskových zpráv. Podle Petry Havrlantové se s takto získanými materiály pracovalo velice umírněně. *„Nikdy se „jen tak neotiskly“. Byly spíše podkladem, takovým odrazovým můstkem pro následnou investigativní práci redaktorů.“* Vladimír Onderka uvádí, že takto získané materiály využíval na základě jejich zajímavosti.

Servis České tiskové kanceláře příliš nevyužívali ani redaktoři Olomouckého dne. Petra Havrlantová uvádí, že zprávy ČTK využívali spíše jen dle potřeby. *„I zprávy vydávané ČTK jsme se v té době snažili zpracovat sami - obšírněji, pečlivěji, lépe. Dost často ČTK citovala Olomoucký deník, který se zásadní zprávou přišel jako první.“*

Kuloární informace byly pro redaktory Olomouckého dne důležité. Petra Havrlantová uvedla, že po redaktorech ale vyžadovala, aby tyto informace byly podány objektivně a hlavně, aby byly ověřené. *„Vyžadovala jsem vždy zároveň také zpracování seriózního a informačně hodnotného článku, který nebude založen pouze a jedině na informacích ze zákulisí.“*

S tiskovými zprávami, materiály z konferencí a briefingů se v Olomouckém deníku pracovalo zcela odlišně než v Hanáckých novinách. V deníku už se neobjevovaly zprávy z tiskových konferencí nebo tiskových zpráv, jak tomu bylo v roce 1994. Karel Páral uvádí, že tiskové konference navštěvoval, ale spíše pro získání materiálu, který se mohl využít později. *„Tiskové zprávy se částečně daly využít, ale spíš jako podklady, když člověk někomu volal a něco řešil. Určitě se ale nestalo, že by někdo vydal tiskovou zprávu a já bych z toho napsal zprávu. Politické meetingy se zpracovaly formou reportáže, udělaly se střípky z kampaně, oběhl jsem základní místa kampaně a pokusil se zachytit atmosféru v odlehčenějším duchu.“* Také šéfredaktor König potvrdil, že tiskové zprávy a materiály, které novinářům poskytovaly

politické strany, se využívali hlavně pro fakta, čísla a programy jednotlivých stran. „*Pokud nám politik poslal, že chce bojovat s hazardem, nepapouškovali jsme tupě jeho prohlášení do novin. Využili jsme jeho informaci a dále se dotazovali – jak s ním bude bojovat, proč už tak nečinil dříve (byl-li v politice) a podobně.*“

V případě využívání České tiskové kanceláře je to v případě Olomouckého deníku velice podobné jako u Hanáckých novin a Olomouckého dne. ČTK měla na celý Olomoucký kraj jednoho až dva redaktory. Oproti tomu Deník měl v kraji čtyři redakce a vyšší počet redaktorů. Podle Josefa Königa Česká tisková kancelář nikdy nemohla v tak velké míře pokrýt všechno předvolební dění. Karel Páral také uvedl, že se nestávalo, aby ČTK vydala nějakou informaci, kterou deník předtím neměl. Jejich redaktoři totiž vycházeli ze stejných tiskových zpráv a tiskových konferencí.

V roce 2010 už byly politické strany také více zkušené v přípravě volebních kampaní. To se také projevovalo na síti kontaktů, kterou novináři měli. „*Člověk měl svoje informátory. Ačkoliv tady v komunální politice žádná drsná odhalení nebyly,*“ uvedl Karel Páral.

Zjišťovala jsem také, zda se v předvolebním zpravodajství objevovaly nějaké tlaky ze strany politických subjektů. Podle Karla Párala tlaky nebo výhrůžky přímo ne. „*Ale stalo se, že někdo volal, proč jsem nebyl na meetingu určité politické strany. Vím, že se objevil nějaký telefonát, že by se mělo napsat to a to. Ne přímo tlaky, ale objevovala se snaha uplatnit neformální vazby, aby novinář něco napsal.*“

4.4.6. Získávání informací

Jak jsem zmiňovala výše, v Hanáckých novinách ještě nebyl zdrojem internet. Všichni tři mnou oslovení novináři se shodli, že nejčastěji se k získání odpovědí od respondentů využívalo telefonátů. V roce 1994 se ještě občas využívala i pošta. Podle Zity Chalupové například v případě rubriky „Koho budete volit“. Jednotlivým politickým stranám se měsíc před volbami zaslal seznam otázek a potom se jim volalo a odpovědi se řešily po telefonu.

Také pro Olomoucký den bylo nejvíce pro rozhovory využíváno telefonického spojení, potvrdil Vladimír Onderka. Od respondentů se tímto způsobem získávali výpovědi jak do článků, tak též do předvolebních anket. Onderka uvádí, že k získání předvolebního rozhovoru využíval i osobní setkání. Politici s ním před volbami komunikovali korektně.

Redaktoři Olomouckého deníku už ke své práci zcela obvykle využívali internet. Karel Páral uvádí, že k získávání odpovědí do předvolebních seriálů (jejich náplň jsem psala výše) získával prostřednictvím mailů. A pokud některý z kandidátů neodpovídal, zavolał mu. V případě volebního a povolebního zpravodajství se už spíše využívali telefonáty kvůli rychlejšímu jednání. *„Jednak během těch voleb musíte hodně obtelefonovávat, předběžně se také s politiky domlouváte, kdy skončí nějaké jednání o koalici, kdy jim můžete zavolat. Samozřejmě jsem s nimi měl i osobní kontakt, například na tiskovkách. A později jsme jezdili na první zastupitelstva.“*

Podle něj politici komunikovali, obzvláště před volbami, velice korektně. *„Oni se před volbami fakt snaží, takže si nepamatuju, že by tam s někým byly problémy, všechno probíhalo hladce. I po volbám byla vstřícná komunikace ohledně vzniku koalic. Nebyl problém, že bych nemohl někoho sehnat, všichni telefony zvedali.“*

4.5 Web

Jak jsem zmiňovala výše, Hanácké noviny své webové stránky v roce 1994 neměly. Web neměl v roce 2002 ani Olomoucký den. Online zpravodajství se objevilo až u Olomouckého deníku. Jeho web fungoval zpočátku jen jako stránka, kde bylo možné přečíst si starší vydání novin. Současný webeditor (který jím je od začátku webového zpravodajství) uvádí, že online zpravodajství Deníku se začalo budovat na konci roku 2006. Podle Kováře stál za zprovozněním webového zpravodajství Petr Zářecký. Ten přešel do Deníku z vydavatelství Mafra, kde se podílel na zakládání webu idnes.cz. *„Petr Zářecký začal rozjíždět model, kdy každá regionální redakce bude mít svoje online zpravodajství. Mělo to být kolem sedmdesáti regionálních webů, každý se svým obsahem. A pak plánoval, že pak bude existovat jeden centrální denik.cz, který si bude vybírat ty nejlepší regionální zprávy a bude si je dávat jako celostátní zpravodajství. Tento model se rozjížděl, když já jsem začal v redakci pracovat jako webeditor. Novináři se učili, jak web obsluhovat, redakce se učili, jak ho plnit, jak si práci rozředit, mezi noviny a web.“* Podle Kováře byly právě začátky webu nejtěžší. Novinová redaktoři měli obavy, že jim web vezme čtenáře. Byl také problém žurnalisty naučit změnu pracovních rutin. *„Praxe v redakcích byla dlouho taková, že i když už bylo to online zpravodajství, tak se stejně dělalo to, že článek vyšel v novinách, počkalo se půl dne a pak se dal na web. Trvalo přibližně dva roky, než se začali rozlišovat zprávy, které jsou aktuální a jdou na web hned, zprávy které vydrží a mohou se na něj dát o víkend a zprávy, které pro web nepřichází v úvahu. Bylo to docela bouřlivé období. Z jedné strany bylo nadšení lidí v Praze,*

že se dělá online zpravodajství. A z druhé strany šla novinová redakce, která si držela svoje postupy a metody.“

Odpor novinových redaktorů k přijímání nového webu byl podle Kováře z části způsobený i tím, že se pro webové zpravodajství nenabírali žádní noví redaktori, ale práce přibyla těm, kteří v redakce už působili. Novináři se také museli naučit články více plánovat. *„Ted' se po nich chtělo, aby část článku napsali dřív, první verzi na web a pak až do novin, nebo aby fotky, ještě to odpoledne poslali na web a ne až druhý den, kdy se ten článek bude chystat. To bylo komplikované, protože ti novináři se tomu bránili.“*

Zaučení na nový styl práce trvalo přibližně dva roky. V roce 2010 už redaktori s webovým zpravodajstvím plně počítali. V době, kdy online zpravodajství začínalo, se do něj investovalo velké množství peněz. Díky tomu měla každá redakce svého webeditora, který se o obsah stránek staral. V současné době jsou na jednu divizi (tedy Olomoucký a Zlínský kraj) celkem čtyři webeditori, kteří se starají o celkem osm webů. Podle Kováře musí u webu vždy někdo být, takže se webeditori střídají ve směnách, ranních a odpoledních.

Návštěvnost webu Olomouckého deníku se v jeho začátcích pohybovala kolem 1 500 návštěv denně. Podle Kováře patřili mezi ze začátku mezi pravidelné čtenáře hlavně sportovní fanoušci. *„Ti zjistili, že na našem webu je možnost výsledek a komentář k utkání najít do dvou hodin po zápasu. A dva roky trvalo, než návštěvnost zpravodajství převážila sport. Ted' je mnohonásobně vyšší čtenost zpravodajství.“* Aktuálně se návštěvnost pohybuje kolem deseti tisíc návštěv denně.

Některé články z novinového vydání se i v dnešní době překlápí na web. Podle Kováře ale vždy před zveřejněním musí projít úpravou. *„Primárně je potřeba pozměnit titulek, často se musí předělávat čela těch článků. Ve většině případů píšou redaktori články do novin, má to novinovou formu. Často text začíná přímou řečí, aby to vtáhlo čtenáře. Na webu to tak začínat nemůže. Ten člověk, když do dvou minut nezíská informaci, co hledá, tak to zavře a jde pryč. Já článek musím upravit tak, aby čtenář na začátku dostal zásadní informace, aby zůstal a četl dál.“* Kovář pro web také stříhá videa, chystá fotky.

Podle webeditora rozhodoval o předvolebním a volebním webovém obsahu šéfredaktor. *„Dopředu často vím, že některé články jdou automaticky na web, některé možná a některé určitě ne.“* Na web se například nedávaly rozhovory. Stránky deníku v tomto případě sloužily jako reklama. Na web se dala část rozhovoru s odkazem, že více je možné si přečíst v dnešním vydání deníku. Podle Kováře byla tendence šetřit si větší texty pro noviny.

Kovář uvádí, že část předvolebního zpravodajství se plánovala týden dopředu. „*Některé věci se daly naplánovat dopředu, o kterých se vědělo, jak budou vypadat, kdy budou. Plánovaly se týden dopředu na týdenní poradě. A pak byly věci, které se řešily operativně, ten den.*“

Také pro práci webeditora mají komunální volby svá specifika. Jak uvádí Kovář, u parlamentních se pouze sleduje, jak hlasuje daný region, případně kdo se z kraje dostal do Poslanecké sněmovny. „*Kdežto v těch komunálních volbách je to v podstatě regionální práce. Protože to, co o těch volbách zjišťujete, v podstatě zajímá jenom lidi v určitém městě nebo vesnici.*“

O volebním víkendu je prací webeditora sedět u počítače a sledovat sčítání hlasů a výsledky v regionu. Kovářovi také volá redaktor, který je v terénu, aby mu předal aktuální reakce. „*Z různých stránek se shromáždili informace a já to poté dával na web. Ti co byli v terénu, mi posílali fotky, texty a já to dával na web v podobě online přenosu.*“

V současné době nemá web Olomouckého deníku ve městě přímou konkurenci, která by dělala podobnou formu online zpravodajství, jako má deník. „*Jsou regiony a města, kde se online zpravodajství dělá hodně. Třeba v Prostějově jsou dva weby s regionálním zpravodajstvím, tak jak to dělá Deník. Ale dělají to jen v Prostějově. Tady v Olomouci je to olomouc.cz. Ale jejich zpravodajské možnosti jsou hodně limitované. Takže přímá konkurence to úplně není. Jsou zaměřeni jako portál, kde je mnohem širší servis, než ten náš. My jsme spíš jen na zpravodajství. Byla tu naseadresa.cz. To bylo konkurence. Ti dělali zpravodajství stejným způsobem jako my, ale pak ten web zanikl.*“

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo najít odpověď na otázku, jak se proměnila práce regionálního novináře při zpracování komunálních voleb během šestnácti let. Abych byla schopná odpovědět, musela jsem si nejdříve stanovit, co to vlastně regionální zpravodajství je. Na základě rozdělení, které vytvořil Andrej Tušer, jsem dospěla k názoru, že mnou analyzované deníky, Hanácké noviny, Olomoucký den, Olomoucký deník, jsou jednoznačně regionálními médii. A podle Tušerova dělení také médii nadregionálními.

Po vyhotovení teoretického rámce práce jsem přikročila k části praktické. Zkoumané deníky jsem porovnávala na základě šesti kategorií.

Počet redaktorů se během let výrazně neměnil. V regionálních redakcích pracovalo mezi šesti až osmi novináři. Výrazně se ale měnilo jejich zapojení v předvolebním a volebním zpravodajství. V roce 1994 se mu věnovala polovina redakce, v roce 2002 všichni redaktori zpravodajství a naopak v roce 2010 se tématu voleb z největší části věnoval pouze jeden redaktor. Toto rozdělení se odráží i na tom, že v prvních dvou zkoumaných letech se novináři museli, kromě tématu voleb, věnovat i oblastem, které jim byly přiděleny. V roce 2010 už byl redaktor Karel Páral z redakčního provozu v podstatě vyřazen.

Zcela nejvýrazněji se proměna práce novináře v analyzovaných denících vyvíjí právě v této kategorii a je možné pozorovat profesionalizaci olomouckého regionálního tisku. V roce 1994 bylo zpravodajství týkající se voleb v Hanáckých novinách z velké části složeno ze zpráv z tiskových konferencí nebo materiálů stran. V dalších letech bylo od tohoto typu zpravodajství upuštěno a předvolební zpravodajství se stalo více koncepčním. V roce 2002 lze jasně pozorovat, že se na volebním zpravodajství podílela celá redakce. V deníku vycházely články ze všech regionů Olomouckého kraje v daleko hojnější míře než v letech 1994 a 2002. Ve volebním zpravodajství z roku 2010 se významně promítlo, že redaktor umísťoval články na webové stránky deníku. V pondělním vydání už z tohoto důvodu nevyšlo příliš mnoho zpráv přímo o výsledcích, neboť si je čtenář mohl přečíst na internetu, ale jednalo se více o analýzu výsledků a rozhovory s lídry politických stran.

Způsob plánování předvolebního i volebního obsahu se ve všech zkoumaných denících výrazně neměnil. Vždy se jednalo o domluvu mezi redaktory a vedením redakce. Po redaktorech bylo vyžadováno, aby přicházely s vlastními návrhy témat, konečnou podobu předvolebního a volebního zpravodajství ale formoval šéfredaktor.

Díky rozhovorům s redaktory jsem také zjistila, že se měnil způsob výběru politických stran, které redakce oslovovala do předvolebních anket. V roce 1994 redakce zaslala otázky všem stranám, které ve městě kandidovaly, v roce 2002 a 2010 už se v případě Olomouce vycházelo z předvolebních průzkumů a byly osloveny jen některé strany. V případě menších měst v olomouckém regionu bylo ale opět umožněno vyjádřit se lídrům všech kandidujících stran.

Zásadní změnou v této zkoumané kategorii byl způsob, jakým byly vytvářeny výsledné články. V roce 1994 je redaktoři psali na strojích a do počítače byly posléze přepisovány písáčkami. V roce 2002 už je redaktoři psali do počítače, o osm let později sice také, ale zadávali je do tak zvané agentury, odkud si je mohl přebrat editor do tištěného vydání, ale i webeditor pro online zpravodajství.

V průběhu mnou zkoumaných let se také změnil nároky, které byly kladeny na redaktory. Příkladem je pořizování fotografií. V roce 1994 nebylo fotografování po redaktorech vyžadováno. O osm let později už novináři fotografii občas museli pořídít, stejně jako v roce 2010. V Olomouckém deníku navíc někdy museli natočit také video.

Žánry, jež se v denících objevovaly, byly ve všech třech analyzovaných případech velice podobné. Mnou oslovení redaktoři i šéfredaktoři se snažili články volit tak, aby byla zachována pestrost zpravodajství.

Jak jsem zmiňovala výše, pro novináře v Hanáckých novinách byly největším zdrojem před volbami tiskové zprávy a informace zveřejněné na tiskových briefinzích. To se v dalších letech změnilo, neboť práci novináře ovlivnil internet a přístup k otevřeným zdrojům. Ani v jednom analyzovaném deníku se příliš významně nevyužívala Česká tisková kancelář.

V této zkoumané kategorii se významně promítlo využití internetu v redakcích. V Olomouckém deníku a Hanáckých novinách se informace od respondentů nejvíce získávaly prostřednictvím telefonických rozhovorů. V Hanáckých novinách se také ještě využívaly dopisy. V Olomouckém deníku se nejvíce využíval internet a mailová korespondence. Telefonní rozhovory se využívaly hlavně o volebním víkendu a také při povolebním vyjednávání.

Ve své práci také potvrzují, že nástup nových médií práci novináře významně proměnil. A to konkrétně v Olomouckém dni a Olomouckém deníku. V roce 2002 už měli žurnalisté přístup k internetu a tím i otevřeným zdrojům, díky čemuž bylo snazší získávání informací než v roce 1994. V Olomouckém deníku už fungovalo také online zpravodajství, což po novinářích vyžadovalo o volebním víkendu spolupráci s webeditorem. Neboť mu redaktor musel sdělovat průběžné informace z volebních štábů, aby je webeditor mohl vložit na webové stránky. Po oznámení volebních výsledků pak též redaktor musel napsat texty rovněž pro web a noviny. Což po novinářích v letech 1994 a 2002 nebylo vyžadováno.

SEZNAM LITERATURY

- Knižní publikace:

BALÍK, Stanislav. *Studie ke komunálním volbám 2010*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 138 s. ISBN 978-80-210-5854-5.

ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích. I, Online a tištěná média*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 239 s. ISBN 978-80-210-5825-5.

Dějiny Olomouce. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2009. 2 sv. (629, 533 s.). ISBN 978-80-244-2370-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 407 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

KÖPPLOVÁ, Barbara, ed. a CEBE, Jan, ed. *Postavení médií v české společnosti a v Evropské unii: příspěvky z odborného semináře konaného ve dnech 6.-7.11.2006*. Vyd. 1. Praha: Matfyzpress, 2006. 156 s. ISBN 80-86732-98-3.

MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 182 s. Sociální vědy. ISBN 80-7178-840-6.

OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

OSVALDOVÁ, Barbora, NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, Alice a ČERMÁK, Miloš. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2009. 195 s. ISBN 978-80-246-1684-1.

ŠMÍD, Milan a TRUNEČKOVÁ, Ludmila. *Novinář a jeho zdroje v digitální éře*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. 205 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-1661-2.

VERNER, Pavel. *Vývojové trendy v českých médiích po roce 1989*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 176 s. ISBN 978-80-7452-007-5.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka. *Český lokální a regionální tisk mezi lety 1989 a 2009*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 339 s. Media. ISBN 978-80-210-6478-2.

WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ, Lenka, ed. *Regionální média v evropském kontextu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2007. vi, 121 s. Média, kultura, komunikace; sv. 8. ISBN 978-80-210-4473-9.

- Novinové zdroje:

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 18. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 20. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 22. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 25. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 27. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 29. 10. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 1. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 3. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 5. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 8. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 10. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 12. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 15. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 17. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 19. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 22. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 24. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 26. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Hanácké noviny: nezávislý obdeník. Olomouc: Okresní národní výbor, 29. 11. 1994, 5. ročník. ISSN 1210-5376.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 1. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 4. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 5. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 9. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 10. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 12. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 14. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 19. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 23. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 26. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 30. 10. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 1. 11. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 2. 11. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 2. 11. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 4. 11. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký den: Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník. Olomouc: Vltava-Labe-Press, divize Morava, 5. 11. 2002. 4. ročník. ISSN 1212-4699.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 23. 9. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 29. 9. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 29. 9. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 30. 9. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 1. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 2. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 3. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 4. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 4. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 5. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 6. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 7. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 8. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 11. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 12. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 13. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 14. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 15. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 16. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 18. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 19. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

Olomoucký deník: nezávislé noviny. České Budějovice: Vltava-Labe-Press, 20. 10. 2010. 5. ročník. ISSN 1801-9781.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Rozhovor - Ivo Matějka

Příloha 2 – Rozhovor - Zita Chalupová

Příloha 3 – Rozhovor - Petr Orság

Příloha 4 – Rozhovor - Vladimír Onderka

Příloha 5 – Rozhovor - Petra Havrlantová

Příloha 6 – Rozhovor - Karel Páral

Příloha 7 – Rozhovor - Josef König

Příloha 8 – Rozhovor - Michal Kovář

Příloha 9 – Rozhovor – Pavel Šaradín

Příloha 10 – Zpráva o vývoji volebních obvodů v Olomouci

PŘÍLOHY

Rozhovor 1 - Ivo Matějka

Kdy jste začal v Hanáckých novinách pracovat?

Obecně v novinách jsem začal pracovat krátce po listopadu 1989 v Mírovém proudu. Tak se jmenoval podnikový časopis, týdeník, Sigmy Lutín. Já jsem pak do nich chtěl jednou napsat článek, takový obecný, nic konkrétního, něco o kariéře. Dal jsem to přečíst tátovi, který byl zaměstnancem stejné firmy a ten říkal. No, to je sice hezký. Ale tuhle větu si na sebe vztáhne ředitel, tuhle personální náměstek. Je to dobrý, ale nepiš to tam. Tak co já s tím. Tak jsem s tím šel do Hanáckých novin, které krátce předtím tehdy vznikly a oni mi to otiskli, k mé velké radosti. A to se mi líbilo číst své jméno v novinách, tak jsem tam pak občas nosil nějaké své články, když mě někdy něco napadlo. A oni se mě zeptali, jestli bych tam nechtěl dělat profesionálně. No, tak mě potom zlanáři.

Na jaké pozici jste působil?

Celou dobu jako redaktor. Občas mi svěřily korekci nějakých čtenářských dopisů.

Kolikáté to byly volby, které jste pokrýval?

Druhé.

Hlásily se Hanácké noviny k nějaké politické příslušnosti?

Ne. Zpravodajství bylo striktně nestranné. Zástupce šéfredaktora Václav Burian vydal pokyn, že nikdo nebude psát, koho bude volit.

Kolik bylo lidí v redakci?

Kolem dvaceti. Ale ne píšících novinářů. Někdo na kulturu, na sport, na podniky, na zdravotnictví, zemědělství a ekologii. Redaktorů bylo tak osm, pak dva až tři editoři, čili vedení redakce, potom oddělení inzerce.

Měl jste na starosti i jinou oblast než politiku?

Mě svěřili soudy a vysokou politiku, jako město.

Podle čeho jste vybíraly strany, které oslovíte do ankety?

Oslovili jsme všechny, které kandidovaly, ale ne všechny nám odpověděly.

Kdo všechno vytvářel předvolební zpravodajství?

Spolu se mnou také Petr Orság, Jan Tomíček, Ivana Jenišťová a Václav Burian.

Byl jste z činnosti redakce vyčleněný jen pro předvolební zpravodajství, nebo jste pokrýval i další oblasti?

Stihalo se všechno. Ony tehdy ty předvolební kampaně nebyly tak masivní, jak dnes. To byl tehdy ještě takový čajíček. Čas od času se dělali tiskovky a to bylo tak všechno.

Jak dlouho dopředu jste plánovali předvolební obsah?

Dopředu jsem se musel podívat na ty programy. Pak jsme si vytipovali problémy ve městě, bylo to asi tak čtvrt roku před volbami. Pak se pokrývali ty tiskovky. A na ty ankety jsme jim psali tak měsíc dopředu.

Kdo všechno plánoval předvolební obsah?

My jsme to na poradách řešili většinou všichni dohromady. Domluvilo se, kdo kdy půjde na jakou tiskovku, na ranních poradách se pak třeba řešilo, kdo kdy zpracuje jakou tiskovou zprávu, na poradách jsme probírali.

Jak probíhal proces zpracování voleb?

Oni svolávali tiskové konference, takže na ty jsme chodili.

Měli komunální volby nějaká specifika?

Ty komunální nám byly bližší. Ty parlamentní se nás týkaly, ale ne tak blízce. Těch státních se člověk nemohl ptát, co plánují udělat. Tam se spíš informovalo, jak to dopadlo. Když byl někdo z Olomouce, tak jsme se ho zeptali. Z našeho pohledu, nás regionálních novinářů, pro nás byly komunální volby důležitější.

Pracovali jste přesčas?

To se nedá říct. V devět ráno byla porada, pak každý musel udělat, co musel udělat. Tam nebylo žádný od do, to znamená, že když se večer muselo jít na nějakou akci, tak se tam šlo a nepočítali se přesčasy. I když se určitě přesčas pracovalo.

Podle čeho jste se rozhodovala, co do volební obsahu zařadit a co naopak ne?

Podle čeho se člověk rozhoduje? Asi si po nějaké době tou prací vytvoří cit na to, co může a co se nemůže. Taky jsme měli nějaké redakční zásady, nebude se nikomu stranit, a ty noviny jsme prostě vytiskli.

Do jaké míry jste využívali politického marketingu?

No, když si strana zaplatila, tak jsme jim to vytiskly. Ale samozřejmě ty články byly označeny jako inzerce. Jednou se stalo, že jsme inzerci odmítli. Tehdejší Republikánská strana chtěla jako inzerci celou první stranu a to jsme odmítli a to byla výjimka. Ta strana byla taková polofašistická.

Na kolik jste využíval materiálů politických stran z tiskových konferencí, meetingů, tiskové zprávy?

Naplno. Já jsem četl všechno.

Do jaké míry jste využíval kuloární, zákulisní informace?

S tím se muselo opatrně. Když nějaká taková informace doběhla do té redakce, tak jsme se snažili jít za někým, kdo s tím mohl mít něco společného a ověřit to nejméně ze dvou zdrojů. A pak se o tom psalo opatrně. Vždycky jsme se snažili být seriózní. Vždycky jsme psali ověřené a doložené informace.

Jak jste získával odpovědi od respondentů do rubriky „Koho budete volit“?

Hlavně se telefonovalo, aby to bylo rychlé. My jsme každé straně do toho města poslali dopředu otázky poštou a pak jsme jim telefonovali pro odpovědi. Na tom také záleželo, co se tam otisklo, protože když někdo zaspal a neposlal nám odpovědi, tak tam prostě nebyl.

Zkracovali jste nějak ty odpovědi?

Samozřejmě. Ne proto, že bychom jim chtěli dělat nějakou cenzuru, ale hlavně proto, aby to mělo nějakou hlavu a patu. Aby se to dalo číst a bylo tomu rozumět. Snažili jsme se, aby to bylo stejně dlouhé, ale ne vždy se to povedlo. Taky záleželo, co poslalo oni.

Spolupracovali s vámi?

Ano. Před volbami byly všechny strany ochotné.

Rozhovor 2 – Zita Chalupová

Kdy jste začala působit v Hanáckých novinách?

V roce 1992, do 1996.

Na kterých pozicích jste působila?

Začínala jsem jako redaktorka, pak jsem byla zástupkyní šéfredaktorka a pak šéfredaktorka.

Cítila jste nějaké tlaky ze strany politických stran?

Ani moc ne. Ty strany byly hrozně mladé a byly nezkušené. Ty strany byly spíš ochotné poskytnout cokoliv, jen aby se v těch novinách objevily.

Jak to probíhalo o volebním víkendu?

Já už si moc nevzpomínám. Ale určitě tak jako při jiných volbách, že jsme měli redaktory v několika volebních místnostech, ptali jsme se lidí, proč volili, sledovali jsme ty výsledky, jak se to počítá. To první naše vydání bylo v úterý, takže jsme se snažili, abychom tam měli co nejkompexnější to zpravodajství. Samozřejmě bylo živý, aby se tam střídali žánry.

Na kolik jste využívali služeb agentur?

To zpravodajství jsme brali, ale využívali jsme to hlavně pro ty souhrnné výsledky, protože těch se v Olomouci nedalo jinak dobrat. Do září 1994 jsme vycházeli jako deník a tam jsme měli stránku z domova a ze světa a to bylo tvořené zprávami z ČTK. A pak když jsme tohle zrušilo, tak se to spíš procházelo, jestli se tam najde něco zajímavého, co má dopad na ten náš region. Mohlo se stát, že nám něco uteklo, což se mohlo stát. A stejně nás zajímalo, když třeba sněmovna schválila, že budou kraje, tak to nás zajímalo, tak jsme to tam zařadili.

Podle čeho jste vybírali žánry, které budeme psát?

Když se plánoval obsah toho čísla, tak hlavně, aby to bylo pestré. Čili aby na jedné stránce nebyly dva rozhovory nebo jenom zpravodajství. Aby to bylo pestrý, aby to ty lidi bavilo. Aby tam byla jedna glosa, jedna anketa, čtyři zprávy, jeden fejeton. Protože lidi nejvíc baví čist anketu, rozhovor, něco kde se živě mluví.

Jak velký prostor měli názorové články?

Měli jsme jednu stránku publicistiky. Měli jsme úvodník, komenář, fejeton, glosy, jak kdy. Spíš byl problém nějaké názorové články sehnat. Pro toho novináře je jednodušší napsat zprávu než komentář. Takže když se to nějak povedlo a pět lidí napsalo komentář tak to bylo krásný.

Jak se psalo předvolební zpravodajství?

Když byla nějaká tiskovka, zásadní, tak jsme z toho napsali. Tehdy ještě nefungovaly kanály, které jsou dnes běžné. Internet a tak podobně. Co si člověk nevytelefonoval, nevypsal, tak to neměl. Tam nebylo kde co dohledávat.

Rozhovor 3 - Petr Orság

Kdy jste v novinách začal působit?

V roce 1994.

A do kdy?

Do 1995, pak jsem přešel do Mladé fronty DNES.

Kolikáté to byly volby, které jste jako redaktor zpracovával?

První.

Kolik redaktorů se na volebním a předvolební zpravodajství podílelo?

Byla to poměrně malá redakce, takže čtyři až pět plus fotograf.

Věnoval jste se jen předvolebnímu zpravodajství nebo jste stíhal i jinou práci v redakci?

Museli jsme stíhat i jinou práci. Ale tím, že ty Hanácké noviny byly regionální periodikum, tak to bylo trochu specifické. Musíte to brát v kontextu doby. Rok 1994 byl čtyři roky po pádu komunistického režimu a ty tradiční média liberálního stříhu tady nikdo neuměl moc dělat. Takže to bylo pokusem a omylem, a to platí na celostátní úrovni, jako byly Lidové noviny, Mladá fronta DNES, u těch regionálních to platí dvojnásob. Tam ty novinářské vzory byly ještě víc limitované, bylo jich tam ještě méně. Hanácké noviny měly to specifikum, že jakoby vznikaly na zelené louce, byť transformací z té Stráže Lidu. Moc nestorů té regionální žurnalistiky o které by se člověk mohl opřít, nebylo. V médiích pak působili lidé, třeba jako Tomáš Tichák nebo Václav Burian, co působili spíš v těch opozičních strukturách a pak tam přišli prostě lidé

z různých profesí. V těch médiích se sešla různá skupina lidí, z nichž málokdo měl nějakou žurnalistickou zkušenost. Od toho se to celé odvíjelo. Já jsem byl v podstatě absolvent FF, měl jsem rád psaní, ale nikdy jsem předtím neplánoval, že budu novinář. To byla taková líheň budoucích novinářů, kteří pak odcházeli do prestižnějších médií, většinou celostátních. Každý z nás dělal něco jiného. A takové to, jak se to pak specializovalo třeba v předvolebním období v těch velkých médiích, tak to tam nebylo.

A co jste měl tedy vy ještě na starosti?

Ono to kromě oblastí bylo rozdělené i geograficky. Takže i pamatuji, že jsem vyjížděl do Šternberka, Uničova, Litovle a tady těch míst. Což mě docela bavilo. A tam jsem býval na zastupitelstvech, bavil jsem se s místními, nejen politiky, ale i lidmi. Co je tam tak nejvíc trápí a tak podobně. To bylo docela fajn. Samozřejmě, pokud někdo potřeboval popsat nějakou kulturu, byla na Sovinci nějaká vernisáž, tak šéfredaktorka zavelela, vem si fotografa a jeďte, potřebuju fotorámeček nebo něco. Takže to se taky dělalo. Rozhodně to nebylo tak, že bychom byli vyvázáni z toho běžného provozu. Museli jsme dělat všechno standartním způsobem.

Jak dlouho dopředu jste plánoval předvolební obsah?

Pár dní. Rozhodně to nebylo tak koncepční, jak jsem pak zažíval v Mladé Frontě Dnes, kde jsme měli i týdenní porady dopředu, všechno jsme dělali systematicky. Tady to byla trošku řízená anarchie. Oni samozřejmě ty politické strany a regionální politici se to taky učili tehdy. Takže obtelefonovávali ty redakce, zvali je na ty tiskovky. To byly jedny z prvních komunálních voleb na podzim roku 1994. Dokonce i někteří naši novinářští kolegové v nich kandidovali. Byla to taková uvolněnější doba, nebylo to tak striktně oddělené a všichni jsme se to skutečně učili. Můj pocit z toho je přesně tenhle. Zvláště to kontrastuje s tím, když jsme pak přišel do MF v roce 1995, kde na danou dobu to bylo velmi profesionální médium. Myslím, že možná víc, než dnes. Tehdy i ta editorská politika, způsob plánování, diskuse o tématech, to jakým způsobem se redakce stavěla k volbám, to bylo v té MF úplně jinak. Úplná kosmická vzdálenost od toho regionálního titulu. Ale jak říkám, není to nic proti tomu regionálnímu titulu, to byla škola pro nás, tam jsme skutečně začínali a taky se tam člověk hodně učil.

Když jsem v Hanáckých novinách začínal, texty jsme psali na stroji. Pak se redakce přestěhovala na Kolárovo náměstí a tam už počítače byli. Ale pamatuju si, že jsme nebyli všichni online, neměli jsme vnitroredakční síť, takže se texty nahrály na disketu, zaneslo se to šéfredaktorce, ta si to z ní zkopírovala do počítače a pak to upravovala.

Jak probíhalo předvolební zpravodajství?

Ten systém byl dán tím, že byly samozřejmě politické strany, které už v tom veřejném prostoru měli silnější zastoupení v tehdejší zastupitelstvu, tak těm se samozřejmě věnovalo více prostoru a větší pozornost než těm minoritním, různým těm čistě lokálním a to bylo asi to hlavní měřítko, podle různých průzkumů, samozřejmě se v tom do jisté míry odrážela ta celostátní úroveň a politika těch velkých politických stran, lidovci ODA, ODS a další a těm se samozřejmě věnovala velká pozornost plus těm místním stranám a sdružením, které v rámci toho regionu něco znamenali. To znamená, že buď už měli v té době nějaké zástupce v zastupitelstvu zvolené z předchozího období, nebo byly něčím jiným významné. Takže tohle bylo to základní rozlišující kritérium.

Měli ty komunální volby nějaké specifikum oproti parlamentním nebo senátním?

Určitě. Ten sestup až k těm lidem. Ty místní záležitosti, které byly samozřejmě mnohem konkrétnější. V těch předvolebních materiálech a na tiskovkách ty strany řešili ty místní záležitosti. Pokud si pamatuju, tak třeba zrovna ODA, jejímž čelním představitel byl tehdejší ředitel Muzea umění Pavel Zatloukal, tak velmi intenzivně řešila třeba otázku olomoucké architektury, protože měli specialistu na dopravu, tak se řešilo zprůchodnění třídy Kosmonautů, protože říkali, že to je bulvár, který odnikud nikam nevede, tak je potřeba ho protáhnout a udělat z něj skutečně bulvár, který se potáhne od toho nádraží. To končilo na Třídě Kosmonautů a dál se nejelo. Ti komunální politici představovali takové různé vize. Mě to i bavilo právě proto, než do jisté míry dnes se projevovali takoví ti vizionáři. Některé strany jich měli více, některé míň. Třeba ODS jich moc neměla a to nic proti nim. Ale ta ODA právě proto, že tam hrál dost velkou roli ten Pavel Zatloukal a jemu blízcí lidé, tak se snažili prosazovat témata, který by dnes spíše budila pousmání. Řešila se architektonická koncepce města, kam dál v rozvoji. I na těch tiskovkách se řešilo: My se musíme bavit, kde bude Olomouc za deset let.

- témata – volby – doprava, bytová privatizace (lámaly se v tom pohledy stran – pravicových (ODS, ODA), levicových, případně lidovců (zohlednění sociální stránky), odprodeje bytů a privatizace celých domů, architektonický rozvoj

Jak probíhal volební víkend?

Nějak jsme pobíhali, tím že nás bylo moc. Rozhodně jsem neseseděl na jednom na místě?

Spočívala vaše činnost pouze v dodávání textů, nebo jste i fotil?

Ne, fotografové byly dva. A ti fotili všechno. My, redaktoři, jsme se o fotky nestarali.

Podle čeho jste volil a vybíral žánry, které budete psát?

Základem novin byly aktuální zprávy. Ty další věci, to byla taková nadstavba. To mě nejvíc deptalo, když jsem dostal za úkol napsat nějaký sloupek. To se netýkalo jen voleb, ale i běžného provozu. Chyběl jim ten takzvaný úvodník. A tak vždycky přišla Zita, a říkala, ať něco napíšu. Z toho jsem měl vždycky stres. Protože najít téma, nejlépe regionální, my jsme si pak teda vypomáhali těmi celostátními, ale to byla taková spíš náhražka. To zpravodajství bylo základ. Samozřejmě, pokud jsme chtěli nějaké rozhovory s těmi lídry, tak to bylo dopředu naplánované. Občas tam byly nějaké fejetony, reportáže. Samozřejmě, pokud se měla psát nějaká reportáž, a teď odhlížím od toho, jestli předvolební nebo ne, tak to bylo taky dopředu naplánované.

Na kolik jste využíval materiálů z TK, briefingů, TZ?

To jsme využívali hodně. Protože moc těch informačních kanálů nebylo. Kromě toho, co jste jmenovala už jen telefonáty a osobní schůzky. Nebyly internety, z těch otevřených zdrojů nebylo nikde nic. Samozřejmě byly nějaké veřejné desky, kam se dávaly informace, ale to nebylo moc aktuální. V ČTK agenturní servis se regionům moc nevěnoval. Takže o nějaké regionální politice to bylo absurdní, že by psali. Samozřejmě, že tu byl nějaký regionální zpravodaj ČTK, ale ten už když se politice věnoval, tak spíš takovým, které měli nějaký přesah. Nadregionální, případně celostátní. Samozřejmě, když přijel na návštěvu Václav Havel, Václav Klaus nebo Miloš Zeman, tak to pokrývala i Četka. Ale ty místní věci v tom počátečním období málo. Navíc ten zpravodajský servis byl drahý.

Na kolik využíval ČTK?

Málo, hrozně málo.

Do jaké míry jste využíval informace z kuloárů?

Jak se nám to hodilo. Snažili jsme se na zastupitelstvech od politiků, nebo opozičních politiků získávat informace. Já vím, že byli někteří velmi mluvní náměstci primátora, kteří byli tak ukecaní, že když s nimi člověk na tom telefonu strávil nějaký čas, tak mu to dalo témata, která pak mohl do budoucna rozpracovat. Ale i v rámci toho jeho zkoumaného tématu i zajímavé dílčí informace. Víím, že s některými jsme měli dobré vztahy, kdy oni mi řekli, tohle nepište, já jsem slíbil, spolehněte se, že to bude „off record“. A člověku to častokrát pomohlo zorientovat se v tom tématu, aby ho správně pochopil. Ty různé zastupitelstva, na která chodili ti zvolení zastupitelé, ale bývali tam i různí Olomoučané. Jednak chroničtí stěžovatelé, kteří tam pořád kontrolovali ty své zvolené zástupce, aby tam to téma drželi ve veřejné debatě. A pak lidé, aktivisty, které to vyloženě zajímalo. Takže různí ekologičtí aktivisti a podobně. Samozřejmě

člověk se snažil být insider v těch věcech, tak to bylo nezbytné se s těmi lidmi stýkat. Samozřejmě na takové úrovni, na jaké jsme to tehdy uměli. Oni se to učili i ti politici.

Jak jste získávali odpovědi od respondentů?

Hlavně se to dělalo po telefonu. Na ty dopisy, tak jak dneska na maily, moc neodpovídali. Navíc tam byla ta časová prodleva. To hrálo roli.

A spolupracovali s vámi?

Politici jo, taky ne všichni. Bylo to odvislé od toho, jestli jsme nějakého zrovna nenatřeli v nějaké poznámce nebo publicistice. Ale to s tím souvisí, to patří k věci.

Rozhovor 4 – Vladimír Onderka

Kdy jste v novinách začal pracovat?

V 1996 jsem nastoupil jako redaktor do Hanáckých novin.

Jak dlouho a na jaké pozici /pozicích jste v nich působil?

Hanácké noviny se sloučily, nevzpomenu si ale kdy, s titulem Den (dnešní Deník). Z něj jsem odcházel v roce 2003. Po celou dobu jsem pracoval jako redaktor.

Kolikáté to byly volby, které jste pokrýval v roli redaktora?

Druhé, pokud se nemýlím.

Hlásily se vaše noviny k nějaké politické příslušnosti?

Ne.

Kolik redaktorů pokrývalo komunální volby?

Tipoval bych tak osm (jeden redaktor v každém okrese, na Olomoucku, alespoň co týče volebního víkendu, tak tři).

Předvolební obsah jste vytvářel jen vy? Případně, kdo další?

Myslím, že v každém okrese jeden člověk.

Byl jste „vyřazen“ z běžného provozu redakce, abyste mohl jen zpracovávat předvolební zpravodajství? Kdy k tomu došlo?

Myslím, že ne. Kromě předvolebního zpravodajství jsem určitě zpracovával i jiné věci.

Na kolik jste mohl podobu předvolebního a volebního zpravodajství ovlivňovat?

Mohl jsem ji ovlivňovat natolik, že jsem (a nejen já) na poradách navrhoval texty. To, zda šly do novin, podléhalo posouzení editora. I ten přicházel s návrhy témat. Myslím, že takto to v novinách funguje do dnešní doby.

Jak jste byl při práci ovlivněný tím, že se obsah musí dávat na web?

Nevzpomínám si, že by se v roce 2002 dávaly naše texty web. Myslím, že jsem žádné speciální texty na něj nepsal.

Cítil jste v případě volebního či předvolebního zpravodajství nějaké tlaky od majitelů novin? (které by vedlo např. k zaujatosti)

Ne.

Jak probíhal proces zpracování voleb? (Mám na mysli, zda jste plánovali dlouho dopředu, nebo některé nápady vznikaly během denní porady atd...)

Určitě jsme volební noviny plánovali dopředu. Pokud si správně vzpomínám, měli jsme s kolegy rozdělené volební štáby, které jsme navštívili. Určitě bylo naplánováno, kdo napíše hlavní text, kdo podval.

Podle čeho jste vybírali strany, které zařadíte do předvolebních „debat“? (Ať už v Olomouci, nebo v menších obcích?)

Předpokládám, že noviny daly prostor kandidátkám, které měly podle odhadů reálnou šanci ve volbách uspět.

Mají komunální volby při pokrývání jiná specifika než například volby parlamentní? (Případně senátních a evropských)

Ano, regionální média/regionální přílohy „cestostátů“ jim podle mě věnují více prostoru. Je to logické, v komunálních volbách se rozhoduje o „vládách“ na radnicích, které jsou lidem mnohem blíže než Parlament. Rozhovorů je víc, jsou konkrétnější...

Pracovali jste přesčas?

Neměl jsem pevnou pracovní dobu. Určitě jsme ale pracovali výrazně nad rámec běžných víkendových služeb.

Spočívala vaše činnost pouze v dodávání textů, nebo jste musel pokrývat i další činnosti? (foto, video)

Nevím, možná jsem i fotil, ale spíš myslím, že ne. Video jsem nedělal určitě.

Podle čeho jste vybíral žánry, které se v předvolebním i volebním zpravodajství budou psát?

Pro předvolební zpravodajství jsem vybíral témata, u kterých se dalo očekávat, že o nich nově zvolení zastupitelé budou v následujících čtyřech letech rozhodovat. Ve volebním jsem témata nevybíral, psali jsme výsledky voleb, jejich hodnocení, možné koalice.

Do jaké míry ovlivňoval obsahovou stránku novin politický marketing jednotlivých subjektů?

Nevzpomínám si.

Na kolik byly využívány tiskové zprávy, materiály z briefingů jednotlivých stran, tiskových konferencí stran a politických meetingů?

Mítinky jsme, myslím, moc nepokrývali. TZ a info z TK jsme využívali podle jejich zajímavosti, rozhodně je noviny nepřetiskovaly.

Do jaké míry jste využíval agenturního zpravodajství? A jaké agentury?

Nevím o tom, že bych tehdy agenturu využíval. Myslím, že v roce 2002 fungovala pouze jedna agentura, a to Česká tisková kancelář.

Do jaké míry byly pro vás důležité informace ze zákulisí? (Mám na mysli „vlastní zdroje z kuloárů“)

Po tak dlouhé době to nemohu posoudit.

Byly po vás tyto informace vyžadovány?

Myslím, že byly vítány.

Jak jste od respondentů získával odpovědi na otázky?

Většinou na schůzkách, po telefonu.

Jak s Vámi jednotliví kandidáti spolupracovali?

Přesně si nevzpomínám, ale spíš bez větších problémů.

Jak dlouho dopředu jste je začínal obepisovat?

Nevzpomínám si.

Rozhovor 5 – Petra Havrlantová

Kdy jste v novinách začal pracovat?

V regionálních novinách jsem nejprve jako redaktorka a poté jako editorka pracovala od roku 1997. Mým prvním působištěm byly Hanácké noviny – tehdy ještě obdeník, do kterých jsem nastoupila v září 1997.

Do kdy jste v Olomouckém dni pracovala?

V Olomouckém dni jsem působila do března roku 2006. Z pozice šéfredaktorky Divize střední Morava, jež v té době zahrnovala krajské deníky Olomoucký a Zlínský den a množství okresních deníků a týdeníků, jsem v březnu 2006 odešla na mateřskou dovolenou.

Jak dlouho a na jaké pozici /pozicích jste v nich působila?

Do roku 2001 jsem v novinách pracovala jako redaktorka a editorka. Od listopadu 2001 jsem působila na pozici vedoucí zpravodajské redakce Olomouckého dne a od října 2002 jsem zastávala post šéfredaktorky.

Kolikáté to byly volby, které jste zažila v roli šéfredaktorky?

Volby v roce 2002 byly mé první volby v roli šéfredaktorky.

Kolik lidí jste měla v redakci?

Zcela přesný počet už zřejmě neuvedu. Zpravodajská redakce Olomouckého dne tehdy čítala 6 až 7 redaktorů, další čtyři redaktori působili ve sportovní a kulturní redakci. Právě tyto dvě zmíněné redakce, na rozdíl od zpravodajské, využívaly ve větší míře spolupráce externistů.

Kolik z nich mělo na starosti politiku?

Čistě regionální politice se v olomoucké redakci věnoval tzv. „na plný úvazek“ jeden redaktor. Zaměřoval se na především na regionální politiku krajského města, záležitosti spojené s Magistrátem města Olomouce a městskými organizacemi. Další redaktor měl, kromě jiného, na starosti krajský úřad, tedy rovněž politické dění - na krajské úrovni. Redaktor zaměřující se na obce a města regionu sledoval politické dění zase v těchto lokalitách. Vzhledem k nevelkému počtu redaktorů a nutnosti jejich zastupitelnosti byl v každé oblasti, tedy i v oblasti regionální politiky, určen další z redaktorů, který se tématům v případě potřeby mohl zodpovědně a samostatně věnovat, měl k dispozici potřebné kontakty a přehled o kauzách a aktuálním dění.

Věnovali se pokrývání voleb jen ti, co měli na starosti politiku, nebo volby pokrýval někdo další?

Volbám se v té době věnovali téměř všichni redaktoři zpravodajské redakce, každý do určité míry, podle svěřené oblasti a samozřejmě také profesních schopností a možností. Vzhledem k tomu, že politika a volby se samozřejmě prolínají a promítají do dalších zásadních oblastí, jako je zdravotnictví, sociální oblast, školství, kultura a další, nebylo ani možné, aby se některý z redaktorů nějakým způsobem nezapojil.

Využívali jste v době voleb služeb externistů?

Ne. Důležité téma voleb se vysoce profesionálním, komplexním a kvalitním způsobem snažili zpracovat výhradně pracovníci redakce – redaktoři, samozřejmě ve spolupráci s editory a šéfredaktorem.

Jak dlouho dopředu jste plánovali tematický obsah novin, které vycházely před volbami?

(Jde o plánování předvolebního zpravodajství – seriály, rozhovory, atd...)

Na takovou otázku je těžké odpovědět jednoduše a jednoznačně. Některé seriály na pokračování, zásadnější rozhovory a tematické celky se předběžně plánovaly i s měsíčním či dvouměsíčním předstihem. Pravidelné pak bylo týdenní plánování, jež se samozřejmě týkalo i voleb. Konaly se také speciální porady redakce na téma pokrytí tématu voleb a plánovací porady pro volební speciály – zvláštní vydání Olomouckého deníku věnované volbám, výsledkům, nejžhavějším aktualitám...

Podle čeho jste se rozhodovala, co do předvolebního i volebního zpravodajství zařadit?

Podle důležitosti zjištěných skutečností, podle důležitosti a dopadu témat na život obyvatel města a regionu, podle vlastního vědomí a svědomí.

Zasahoval vám do obsahu před i volebního zpravodajství nějaký nadřízený? Případně kdo?

Ne. O tom, jakým způsobem bude deník informovat o volbách – před nimi, v jejich průběhu a poté – rozhodoval výhradně šéfredaktor. Samozřejmě ve spolupráci s vedoucím zpravodajství, vedoucím vydání, editorem a redaktory. Vzhledem k tomu, že regionální deník měl i celostátní část, spolupracovala olomoucká redakce i na přípravě společných materiálů vytvořených ve všech krajích. Šlo tedy o přípravu článků na základě požadavku pražské centrální redakce a hlavního šéfredaktora.

Jak jste plán předvolebního zpravodajství i volebního zpravodajství tvořili? Ve spolupráci s redaktorem, který ho vytvářel? S nadřízeným?

V pozici šéfredaktorky jsem plán předvolebního zpravodajství i volebního zpravodajství připravovala především spolu s vedoucím zpravodajství, editory a redaktorem/redaktory, kteří měli na starosti komunální politiku. Vzhledem k výše uvedenému však byli do plánovacích porad na téma volební zpravodajství zahrnuti téměř všichni členové redakce.

Cítil jste v případě volebního či předvolebního zpravodajství nějaké tlaky od majitelů novin? (které by vedlo k zaujatosti, případně porušení objektivit)

Ne.

Cítil jste v případě volebního či předvolebního zpravodajství nějaké tlaky od politických stran?

Ano, samozřejmě. Žádným způsobem nebyly vyslyšeny. Kladla jsem důraz na maximální objektivitu zpravodajství. Všem stranám byl dán stejný prostor při rozhovorech s lídry, představení programu atd. atd. Všechny informace předvolebního i volebního zpravodajství se velmi důkladně ověřovaly a každý článek obsahoval více zdrojů.

Jak probíhal proces zpracování voleb? (Kolik redaktorů obíhalo volební štáby, jak se informace zpracovávaly?)

Pokud si dobře pamatuji, byla zapojená celá zpravodajská redakce – cca 6 redaktorů, kteří byli v terénu a obíhali štáby, fotograf pracoval rovněž v terénu a 2 editoři + šéfredaktorka + 2 grafici se věnovali sledování agenturních zpráv, průběžných výsledků, kompletaci a zpracovávání informací, editování textů a kompletní přípravě speciálního vydání. Pracovalo se do noci, respektive do brzkého rána. Do tiskárny se poslední strany odesílaly, myslím, kolem jedné

hodiny. Většina redaktorů čekala pospolu v redakci na ranní vytištěné speciální vydání. Všichni pracovali s maximálním nasazením a opravdovým nadšením a byli pyšní na to, jak profesionálně tento mimořádný projekt zvládli.

Na kolik se pokrytí komunálních voleb lišilo od voleb parlamentních? (Případně senátních a evropských)

Zpravodajství o komunálních volbách bylo velmi podrobné a komplexní. Senátním volbám se však redakce také věnovala velmi intenzivně.

Pracovali jste přesčas?

Ano. Redakce byla kolem roku 2002 složena z výborných a schopných redaktorů, kteří se dokázali nadchnout pro kvalitně vymyšlenou a přínosnou věc. Kvalitně zpracované volby pro ně byly otázkou prestiže a pracovali kvůli tomu v tomto případě přesčas.

Do jaké míry ovlivňoval obsahovou stránku novin politický marketing jednotlivých subjektů?

V naprosto minimální míře.

Na kolik byly využívány tiskové zprávy, materiály z briefingů jednotlivých stran, tiskových konferencí stran a politických meetingů?

Pracovalo se s nimi velmi umírněně. Nikdy se „jen tak neotiskly“. Byly spíše podkladem, takovým odrazovým můstkem pro následnou investigativní práci redaktorů.

Do jaké míry využívali redaktoři a editoři agenturního zpravodajství? A jaké agentury?

Dle potřeby. Pracovalo se s agenturou ČTK. Ovšem i zprávy vydávané ČTK jsme se v té době snažili zpracovat sami - obšírněji, pečlivěji, lépe. Dost často ČTK citovala Olomoucký deník, který se zásadní zprávou přišel jako první.

Do jaké míry byly pro redaktory důležité informace ze zákulisí? (Mám na mysli „vlastní zdroje z kuloárů“)

Samozřejmě byly důležité. Vše se ovšem snažili ověřit a zpracovat vyváženě a objektivně.

Vyžadovala jste po redaktorech tyto informace?

Ano. Ale vyžadovala jsem vždy zároveň také zpracování seriózního a informačně hodnotného článku, který nebude založen pouze a jedině na informacích ze zákulisí.

Rozhovor 6 – Karel Páral

Kdy jste začal v Olomouckém deníku pracovat?

Já jsem tam moc dlouho nepracoval. Do deníku jsem kdysi psal v letech 2001-2002 storky o kapelách, pravidelně. 2008 dva měsíce jsem tam byl na zkoušku a vzali mě na půl úvazku, pak jsem měl nějaké zdravotní problémy, takže jsem tam nebyl a pak jsem tam nastoupil leden 2009-únor 2011.

Na jakých pozicích jste tam působil?

Celou dobu jako redaktor zpravodajství.

Kolikáté volby jste pokrýval?

Druhé. Předtím jsem pokrýval parlamentní na jaře 2010. Politiku jsem psal průběžně už téměř od začátku. Nebyl to můj původní resort. Měl jsem na starosti univerzitu, zemědělství jsem psal, taky ekonomiku a památky. Pak jsem se náhodně napsal článek o kampani ČSSD a nechal jsem to tam komentovat odborníci na volební kampaně a šéfredaktor pak řekl, že budu psát politiku.

Kolik bylo v redakci redaktorů, kteří se věnovali politice?

Když se bavíme o komunální politice, tak město jako takové psala jedna redaktorka, Lucie Bukvová. Ona nepsala politiku, ale co schválilo zastupitelstvo, kde nechá rada postavit nové hřiště a tak podobně. Ale politiku jako takovou psala Daniela Tauberová a pak většinou já. Co se týče voleb, kandidátek, tak tomu se v podstatě z devadesáti procent věnoval jeden člověk.

Kdo všechno vytvářel předvolební obsah?

D. Tauberová napsala výpomocně pár textíků, ale byly to řádově jednotlivosti, když ji něco napadlo. A člověk byl samozřejmě rád, když někdo jiný, tam něco napíše. Jinak si nevzpomínám, že by tu politiku psal někdo jiný. Tehdy už tím, že jsem až sebou měl parlamentní volby, tak to bylo samo sebou, že to napíšu já. Tam to byl velký rozdíl oproti MF Dnes, to byla naše tehdy jediná přímá konkurence regionální periodika, tam jsem si povšiml,

že koncepčně, že to naopak bylo tak, že to psali všichni, zkrátka na koho zrovna vyšla řada. Protože tam měli ten tým poskládaný tak, že ti novináři měli velkou zkušenost a bylo jedno, kdo to napíše. Dominantně se tomu věnovala jedna redaktorka víc než všichni ostatní, ale bylo vidět, že se to tam prostě střídá. Kdežto v tom deníku, pokud si pamatuju, fakt jsem to dělal já. Například, když se dělal ten seriál obcí (Litovel, Moravský Beroun) tak jsem na tom spolupracoval s kolegyní Petrou Opletalovou. Tam jsem s ní dělal rubriku Vox Populi, takže to ona se mnou objela, dával jsem s ní otázky, na které se budeme ptát. Takže takhle mi s tím pomohla, ale psal jsem to zase já.

Byl jste vyřazen z denního provozu redakce? Že jste nepsal běžné články?

Pokud si vzpomínám, tak se to skutečně určilo, že budu dělat na tomhle a ty ostatní věci byly potlačený. Ale na druhou stranu, pokud si dobře vzpomínám, tak jsem občas vyběhl napsat nějakou storku, nebo jsem psal dění z univerzity. Takže nebyl jsem úplně vyřazený z toho všedního provozu. A myslím si, že víkendový zpravodajství jsem taky dělal, to se mi taky nevyhnulo. Takže nebyl jsem úplně vyřazen, ale z velké části ano.

Na kolik jste mohl ovlivňovat podobu volebního zpravodajství?

V rámci týdenního plánování vykazujete plán a sama reflektujete události, které se dějí, a sama s nimi musíte přicházet. Takže v tom to člověk ovlivní. Byly tam nastavené nějaké základní rubriky. To znamená takový ten seriál, který jsem zajišťoval, o těch kandidátkách. To bylo dané, kdy co má zhruba vyjít. Tematicky, že má vyjít ten seriál z obcí. To znamená, že bylo naplánované, tehdy vyjde Litovel, tehdy Šternberk. To byl itinerář, na kterém jsme se domluvili. Pokud si vzpomínám, tak to nebylo přesně dané ze shora, ale byla to spíš otázka brainstormingu, že jsme to společně vymýšleli. Takže i do toho, co tam bude, jsem zasahoval. Není to tak jako ve volném provozu, že redaktoři s něčím přijdou, s něčím přijdou editoři, pak to nějak vykrytalizuje. Protože tady byl určitý plán, kdy co má vyjít. A samozřejmě ty ad hoc události, kdy se vám stane, že jsou ve sporu strany kvůli něčemu a vy to máte zmapovat, je zodpovědností hlavně daného redaktora a je jeho zodpovědností, aby si ten resort sledoval a ty události mu neutekly. Pak když byla otázka, jestli něco napsat nebo nenapsat, tak to už bylo na rozhodnutí editora.

Jak jste byl ovlivněný tím, že články musíte psát i na web? Lišily se nějak články na web a do tisku nebo se to překlápělo? Články z tisku na web?

To byla spíš zodpovědnost webeditora, který si spíš vzal, to co chtěl. Samozřejmě, pokud bylo něco aktuálního, tak člověk hodil rychle článek do agentury, protože tam to funguje tak, že deník měl svojí agenturu a ten webeditor si to bere z toho. Takže vy to hodíte do agentury a on si z toho, pokud si z toho potřebuje vzít jen něco, tak on si z toho vezme jen něco. Takže to byla jeho starost. Samozřejmě vždycky byla nějaká ad hoc dohoda, že něco nesmí na tom webu vyjít dřív, než skončí uzávěrky, aby to někdo nepřevzal, ale dalo se to až večer a podobně. A co se týče volebního zpravodajství, tak to vím, že tam bylo několik textů, které se psali přímo pro web, a vím, že nevyšly naopak v tom tištěném vydání. Vím, že jsem dělal nějaký rozhovor s Martinem Tesaříkem a ten zas vyšel jenom na webu. Jak jsem říkal, to předvolební zpravodajství jsem dělal sám, plus něco ta Petra Opletalová nebo Daniela Tauberová, ale když se bavíme o tom volebním zpravodajství, tak tam samozřejmě bylo důležité už přes den, jak chodily ty průběžný výsledky už vydávat nějaký texty a tam se o to postaral webeditor Michal Kovář, protože já jsem byl v tu dobu v terénu, kde jsem si sbíral nějaký materiály a průběžně jsem mu dodával informace přes telefon, ale nebyl jsem schopen dodávat texty. On naštěstí není ten typický webeditor, který jen překlápí texty, ale měl za sebe tu redaktorskou zkušenost, takže u něj byla jistota, že to umí dobře napsat. Takže on uměl ty výsledky dobře zpracovat, dát tomu ten správný titulek, vyhmátnout tu podstatu a já jsem mu k tomu dodal ty hlasy. Takže tam udělal velký kus práce on. S ním byla spolupráce výborná. Tam byla jistota, že on tomu tématu rozumí.

Konkrétně na to volební zpravodajství, pobíhání po štábech jste byl sám?

S fotografem. Byl jsem rád, že jsem to vlastně dělal sám. Protože už jsem v hlavě měl nějakou představu, jak to chci udělat, jak chci, aby to vypadalo, už jsem v tom byl ponořený a to se pak člověku špatně s někým spolupracuje. Pokud to není případ toho Michala Koláře, který tomu rozumí.

A do toho jste psal ještě články k senátním volbám?

Ano, společně s „komunálkami“ bylo první kolo senátních voleb. Druhý kolo bylo o týden později, to byl zas druhý víkend pracovní. K tomu prvnímu kolu jsem určitě něco psal. K tomu jsem musel něco dodat a určitě jsem to psal taky já. V ten pátek bylo mým úkolem sledovat průběžnou volební účast, oběhnout pár místností, nabrat hlasy lidí, co přijdou před 14tou hodinou, průběžně obvolávat, jak to vypadá, pak jsme jeli do Náměšti s fotografem dělat storku s volební urnou. Tohle nebylo dlouho dané, to jsme vymysleli až ten den. To je vděčné téma, kdy se jde s holčinou, co tam nese tu volební urnu a chodí po těch lidech, kteří se nemůžou

dostavit k volbám. Je to tematicky mnohem oblíbenější než psát jen suchá čísla. Při zpáteční cestě jsme se stavili v nějaké volební místnosti, protože fotograf si taky potřeboval udělat fotku přímo z té volební místnosti a pak jsem seděl v redakci, obvolával klasicky i tajemníka. Ten vám řekne, jestli je všechno v pořádku, jestli někdo někde nezkolaboval. Vím, že mi řekl, že dominantní záležitostí bylo, že mizí propisky. Lidi to kradou, a že se o to fakt museli postarat a nějak to doplňovat. Pak jsem to použil i do titulku. A v tu sobotu jsem dopoledne zjišťoval klasicky účast, ty volební komise a psal se rychle článek, aby to bylo na webu. A pak se během odpoledne kolem šestnácté hodiny po volebních štábech. A všechny ty hlavní jsme během toho odpoledne obešli. Začínali jsme u VV, ODS, TOP 09, no a končilo se u ČSSD, protože to bylo koncepčně tak nejlepší, protože u nich se čekalo, že vyhrají. To jsem obíhal, sbíral jsem si materiál, do toho jsem ty různá vyjádření volal Michalovi, tehdy se ještě moc nepoužívali tablety a tak, člověk tehdy ještě neměl takové vybavení, aby to do té agentury hodil z místa. Ty možnosti byly, ale bylo by to zdržování, takže se to spíš řešilo přes telefon. A postupně člověk zjišťoval z těch zákulisních informací, jak se začínají věci dít. A pamatuju si, že už večer jsem měl informaci, že už se jedná na radnici. Že vyjednávají pravicové strany. Tu informaci jsem mezi osmou, devátou večer měl od svého zdroje, tak vím, že jsem to řešil s šéfredaktorem, jestli s tím mám jít ven, abychom to měli jako první a domluvili jsme se, že s tím počkáme a hodíme to na web večer, kdy už to nikdo nebude mít kam dát.

Lišili se texty, co jste psal v sobotu na web a později do novin?

To co vyšlo v tištěném, tak třeba reportáž nevyšla ani na webu. A to co vyšlo na tom webu, co psal Michal Kovář a částečně já, tak to už pak nebylo moc v tištěném, protože to pak už zastaralo pro ten tisk. Až potom, to co vyšlo na webu v pondělí, tak samozřejmě tam už to bylo hodně podobné, protože to co šlo do tisku, tak to šlo v neděli večer na web. No a to co vycházelo v sobotu, neděli, tak tam se to lišilo. Psal jsem takový souhrnný článek o tom, jak dopadly volby ve Šternberku, v Uničově a to si nejsem jist, jestli to na webu nějak postupně nabíhalo, nebo jestli si to pak vzalo celé z webu.

Jak probíhalo zalčňování článků, jejichž témata vás napadly například v průběhu týdne?

Máte vždy tu týdenní poradou, plánovací, takže něco člověk navrhuje už tam, ale mám opravdu silný dojem, že třeba ta story z Náměšti, zřejmě tam bylo určeno, že bude nějaká malá storka nebo reportáž. Ale to že to bude z Náměšti, to jsme si myslím řekli až ten den na poradě.

Do dlouhodobých plánů zasahoval Martin Nevyjel jako nadřízený šéfredaktor, šéfredaktor Josef König a já. Myslím si, že takový ten seriál kandidátů, kde každý jen odpovídal, co budou dělat, to bylo ze shora určeno, že se to tak bude dělat.

Podle čeho jste vybíral strany, jejichž strany budete oslovovat do předvolebních anket?

To jsme dělali podle volebních průzkumů. Určitě jsme to koncipovali tak, že jsme si vybrali tak, že jsme si vybrali dvě tři relevantní agentury. Tam se někde musela určit ta hranice. Nešlo tam dělat se všema. U Velké Bystřice, Uničova, Litovle, tam jsem dělal všechny, co kandidují a to zúžení bylo jen v Olomouci. U těch menších měst jsme museli pokrýt všecko. To byla největší „zadrbávačka“ to z těch lidí dostat. Snažil sem se ty články z těch menších měst dělat zajímavý. Vytipovat ty hlavní lokální problémy, ale aby to nebylo takový suchý. Cílem bylo, aby si to přečetli nejen lidi z té obce, ale aby to bylo zajímavý pro ty ostatní. Ty návrhy jak to má vypadat vyšly z redakce než od vedení. Výpovědi kandidátů jsem získával po telefonu nebo mi to poslali, plus mi ještě posílali fotku. Samozřejmě pokud vám to posílali přes mail, tak se hodně rozepsali, takže jsem to musel zkracovat a tak.

Jak dlouho dopředu jste to začal tvořit?

Už během toho procesu, jak se to psalo. Někdy to bylo klasicky až na poslední chvíli, protože mi tam někdo chyběl, průběžně se na tom dělalo.

Cítil jste nějaké tlaky od nadřízených nebo majitelů novin?

Ne, vůbec. Od nadřízených mi nikdo neříkal, co psát. Tohle se řešilo inzercí a řešilo se to po této linii. Mým úkolem bylo podat nějaké vyvážené zpravodajství a dbát na tu objektivitu.

Mají komunální volby při pokrývání nějaká specifika než ostatní volby?

Většina věcí je tam v podstatě stejná. Předvolební zpravodajství mapujete kandidátky, kandidáty, volební zpravodajství zase ty volební místnosti, děláte úplně stejně reportáž s rozhovor s politikem, politologem. Takže v zásadě je to koncepčně velice podobné a kdybychom to porovnali s parlamentními volbami, které jsem dělal předtím v létě, tak i ty seriály si byly v něčem podobné, i když se to samozřejmě v něčem lišilo. Rozdíl je v té komunikaci, na komunální úrovni není tolik zdůrazňována ta politická stránka věci. Třeba ve velké Bystřici vyhrávají pořád ti samí a i opoziční politici cítí spoluzodpovědnost za to město. Takže i když byste chtěla z komunisty z něj dostat nějaký vyhocený opoziční názor, tak to vám neřekne. Začne vám vysvětlovat, proč se to muselo udělat tak, jak se to udělalo. Tam se to bere

úplně jinak. Takže v tomhle je to jiné. V případě komunálních voleb se velice dobře získávají kuloární informace. Pro regionálního novináře bylo snadnější se dostat k vícero zákulisních informacím, než v případě parlamentních voleb.

Pro co jste měl primárně psát texty? Pro web? Tisk nebo agenturu?

Do agentury se mělo všechno házet. Takže to je jasný. Primárně asi většinou pro tištěné vydání. Ne všechno z toho si ten webeditor vzal. Bylo na něj, co on vybere.

Spočívala vaše činnost pouze v dodávání textů, nebo jste musel i fotit, natáčet videa?

Fotky jsem pokrývat občas musel. Já jsem fotil špatně, ale někdy jsem něco nafotit musel. Takže i v tom politickém zpravodajství jsem někde něco vyfotil. Nevím už přesně co, ale minimálně nějakou portrétovku někoho. V tom předvolebním to bylo spíš okrajově. Video člověk točil, když to bylo potřeba z nějakých akcí. Ale nevzpomínám si, že v tomhle předvolebním bych točil nějaké video.

Podle čeho jste vybíral žánry, které v předvolebním i volebním zpravodajství budete psát?

To se vždy utvořilo operativně a vždycky to záviselo na dohodě s editorem nebo se šéfem. Že se řekne, mohlo by se to pojmout takhle. Viz storka z Náměště na Hané. Snažili jsme se pojmout tu stránku, aby to bylo co nejpestřejší, aby tam bylo zastoupeno víc žánrů, aby to bylo variabilní. Třeba tam byla stránka toho kvízu pro politiky. To je čtenářsky oblíbené téma.

Na kolik jste využíval materiály z TK, TZ, atd...?

Na některých tiskovkách vím, že jsem byl, ale rozhodně se to nezpracovávalo stylem: Dnes se uskutečnila tisková konference a strana představila svoje priority. To se ignoruje. Nezpracovává se tak, jak by to ty strany chtěly. Já jsem se snažil chodit na ty tiskovky, ptát se tam, nabrat si ty materiály a podobně, protože se to mohlo hodit. Já jsem narazil na ten první článek „Bydlí kandidáti jinde, než kandidují“ a to si pamatuju, že to vzešlo z první tiskovky ČSSD. To je klasický případ, jak se s tím může pracovat. Místo aby vyšel článek jaké priority má ČSSD, který by byl strašně nezáživný a nudný. Tak z toho vylezlo tohle. Od Pavla Konečného ze Sedmičky vzešel dotaz a z té tiskovky vznikl tenhle materiál. A já si vzpomínám, že jsem tam dodal i nějaké z ODS, aby to nebylo jen proti sociálním demokratům. A já jsem měl tu výhodu deníkového zpravodajství, že jsem to mohl zpracovat hnedka na druhý den, kdežto ten, než by se dočkal uzávěrky, tak už by to téma bylo vyšumělý. Tiskový zprávy se částečně daly využít, ale spíš jako nějaký podklady, když člověk někomu volal a něco řešil. Spíš jako podklady jestli

volat, nevolat, psát, nepsat. Ale že by jako takhle selektivně, že by někdo vydal tiskovou zprávu a já bych z toho napsal zprávu, to se nestalo. U politických meetingů se to zpracovalo formou reportáže, udělaly se střípky z kampaně, oběhl jsem základní místa kampaně a pokusil se zachytit spíš tu atmosféru v odlehčenějším duchu. Ony se nedaly stihnout všechny politické meetingy. A pak jsem tam měl rozhovor s Pavlem Šaradínem, aby se to zaštitilo tím odborným hlasem politologa.

Využívali jste nějaké agentury?

ČTK jen ve výjimečných případech a ani žádné jiné. Tady to nemělo smysl. Nepamatuju si, že by vydaly něco dřív, co bychom my přebírali. Oni vycházeli ze stejných tiskovek.

Do jaké míry pro vás byly důležité informace ze zákulisí?

Člověk měl svoje informátory. I když tady v té komunální politice žádné drsné odhalení nebyly. A byly po vás tyto informace vyžadovány od šéfredaktora? On věděl, že nějaké svoje kontakty mám. A bylo to pak rozhodnutí jeho a editorů rozhodnutí, jestli něco psát nebo ne.

Byl nějaké tlaky ze strany politických stran?

Ne vyložení tlaky nebo výhrůžky, to přímo ne. Ale stalo se, že někdo volal, proč jsi nebyl na našem meetingu, nebo proč novináři nepřišli. Vím, že nějaký telefonát byl, že by se mělo napsat to a to a to. Ne přímo tlaky, ale objevovala se snaha uplatnit ty neformální vazby, aby člověk něco napsal, to tam bylo. Ale mě ani nenapadlo psát ve prospěch někoho.

Jak jste získával informace od respondentů?

U těch seriálů tak to bylo přes email, takové ty základní programové věci. Kdo špatně komunikoval přes mail, tak jsme to vzali přes telefon. Když se bavíme o tom volebním a povolebním, tak tam to šlo hodně přes telefony. Jednak během těch voleb musíte hodně obtelefonovávat, po těch volbách už jste s někým domluvená, kdy skončí jednání o koalici, kdy mu můžete zavolat. I osobní kontakt byl na těch tiskovkách. A později jsme jezdili třeba na první zastupitelstva.

Komunikovali s vámi politici korektně?

Ano. Oni se před volbami fakt snaží, takže si nepamatuju, že by tam s někým byly nějaké problémy, všechno tam probíhalo hladce. I po volbám, vznik koalic. Nebyl problém, že bych nemohl někoho sehnat, nebo tak, všichni telefony braly.

Rozhovor 7 – Josef König

Kdy jste v novinách začal pracovat?

V Olomouckém deníku jsem začal pracovat při studiu na UP Olomouc v roce 2006.

Jak dlouho a na jaké pozici /pozicích jste v nich působil?

V Olomouckém deníku jsem pracoval 7 let. Nastoupil jsem pod šéfredaktorem Petrem Vitáskem a jako elév jsem měl na starosti postupně strany „Student“ a „Čtenář reportér“. Šlo o strany oddechové a věnované čtenářským příspěvkům. Zároveň jsem působil jako redaktor v rezortech, kde to bylo zrovna potřeba. Ale byl jsem v tu dobu začínající „podržtuška“ ☺. Asi po roce jsem se dostal do editorny jako pomocný editor, který se věnuje zadním stranám a především jen láme do stran (neřeší s redaktory výrobu textu). Po nějakém čase jsem se stal klasickým editorem a šéfeditem, který řídí vydání novin příslušného dne. (ve funkci cca 3 roky, tehdejší šéfredaktor Tomáš Kasal). Poslední tři roky jsem strávil jako šéfredaktor Olomouckého deníku a zástupce divizního šéfredaktora pro divizi střední Moravy.

Kolikáté to byly noviny, které jste pokrýval v roli šéfredaktora?

První.

Hlásily se vaše noviny k nějaké politické příslušnosti?

Ne

Kolik lidí jste měl v redakci?

Nelze konstantně říci, jelikož se v průběhu času počty redaktorů měnily v návaznosti na ekonomické situaci. Obecně v redakci pracovalo: 4 editoři (lámali jsme celý kraj i část divize, proto tolik), 5 redaktorů, 4 korektorky, + oddělení sportu (ti měli svého vedoucího, dva zaměstnanci a plno dopisovatelů)

Grafici a podobně působili pro celou divizi společně. Nejvíce jsme však s nimi pracovali my z „centrály“ divize – tvořili jsme společně materiály pro naši divizi či republiku (pokud bylo potřeba).

Kolik z nich mělo na starosti politiku?

Politika nebyl samostatný rezort. Dva lidé se starali obecně o město, do kterého politika spadala. Samozřejmě každé druhé vážnější téma zasahovalo do města (zdravotnictví a spol.), v tom případě se práce dělila, po domluvách a přihlédnutí k tomu, kdo má jaké kontakty, si redaktoři práci rozebírali. Hlavního odborníka na politiku (především v průběhu voleb) jsme měli určeného jednoho.

Věnovali jste pokrývání voleb jen ti, co měli na starosti politiku, nebo volby pokrýval někdo další?

Při volbách (především měsíc před) pracovali na tématech voleb určitou měrou všichni. Každý měl nějaký úkol, nějakou část seriálu a podobně. Primárně volby táhl redaktor, který se volbám věnoval řekněme na fulltime, ale ostatní pomáhali. Šlo o práci celé redakce. Například když byl seriál věnovaný školství, spolupracoval politický redaktor s redaktorkou ze sektoru školství, apod.

Co se týče aktuálních politických témat – (aby nám něco neuteklo, účast na sjezdech, jednáních,...) to měl na starosti redaktor věnující se politice – byla to jeho zodpovědnost.

Využívali jste v době voleb služeb externistů?

Ano, studentů na praxi. Dávali dohromady data, byli při ruce. Ke psaní stěžejních věcí se nedostali.

Jak dlouho dopředu jste plánovali tematický obsah novin, které vycházeli měsíc před volbami? (Jde o plánování předvolebního zpravodajství – seriály, rozhovory, atd...)

14 dní až měsíc hrubá příprava – materiály jsme požadovali vždy minimálně týden dopředu. Vše jsme naplánovali, rozkreslili, rozdělili práci v redakci a plnili. Vše naplánované se vždy podařilo uskutečnit z cca 70% - zbytek musel procházet změnami kvůli aktuálním zpravodajským událostem, které jednoduše nenaplánujete.

Podle čeho jste se rozhodoval/a co do předvolebního i volebního zpravodajství zařadit?

Hodně obecná otázka, o které by se dalo hovořit déle. Hodně stručně – měsíc před volbami dostal každý redaktor úkol, aby ze svého rezortu vybral zajímavé věci, které by se mohly do

předvolebního seriálu zařadit (témata, které lidi řeší, seriály a podobně). Poté jsme si všichni sedli a procházeli, přemýšleli, hledali nejlepší nápady a především nejpoutavější způsob interpretace čtenářům. Poté jsem s editory sestavil plán a určil priority, zajímavosti a rozdělil práci redaktorům a rozplánoval vydání. Obecně lze říci, že jsme volili konkrétní témata (abychom se vyhnuli obecným politickým frázím), konkrétní otázky, lidský přístup, hravost. Samozřejmě vyjdete také z toho, co bylo již realizováno dříve. Až budete pracovat v novinách, zjistíte, že nic nového už nevymyslíte, respektive, že vše před Vámi už realizováno bylo. Projdete si tak stará čísla (i konkurenčních novin), inspirujete se, modifikujete. Nic extra před volbami nového nevymyslíte – jsou to debaty, otázky na základní témata regionu (země), nějaké odlehčené témata, duely, ... – vždy jde spíše o způsob zpracování a podání informací čtenáři.

Zasahoval vám do obsahu před i volebního zpravodajství nějaký nadřízený? Kdo?

Jestli máte na mysli - zasahoval ve smyslu „To nepiš, ti si platí inzerci“, tak to ne. Ale samozřejmě jsem se šéfem vše diskutoval, stejně jako s editory. Šlo o předávání nápadů a zkušeností. Bavili jsme se, jak volby pojali v sousedním Zlínském či Moravskoslezském kraji, co se jim podařilo vymyslet, co můžeme nabídnout my a podobně.

Jak jste plán předvolebního zpravodajství i volebního zpravodajství tvořili? Ve spolupráci s redaktorem, který ho vytvářel? S nadřízeným?

Viz výše.

Cítil jste v případě volebního či předvolebního zpravodajství nějaké tlaky od majitelů novin? (které by vedlo k zaujatosti, případně porušení objektivit)

Vůbec.

Jak probíhal proces zpracování voleb? (Mám na mysli, zda jste plánovali dlouho dopředu, nebo některé nápady vznikaly během denní porady atd...)

Jak jsem psal výše. Vše si naplánujete dopředu a plánu se držíte. Samozřejmě jej upravujete dle aktuálního dění ve společnosti, aktuálních nápadů (pokud jsem usoudil, že jsou lepší než ty již vymyšlené a je tak důvod kvůli nim celý systém překopat), aktuální situace. Samotný proces zpracování se neliší od jiné práce. Na nástěnku si přilepíte obří tabulku s informacemi, do kdy má být daný materiál hotov, kdo jej zpracovává a na jaké straně se má objevit a čeho bude součástí (seriál apod.).

Podle čeho jste vybíral texty, které vyjdou na webu a které v tisku?

Opět na delší reakci by mohlo být – ve smyslu, jak vlastně funguje web vs. tisk. Obecně jsme pracovali s tím, že jsme na web, v den, kdy vyšly noviny, vyvěšovali texty v neúplné verzi (menší) než tomu bylo v novinách a lákali jsme k zakoupení novin. (chcete se dozvědět více, kupte si noviny). Print měl samozřejmě přednost. Některá témata jsme však dávali na web například s 14 denním předstihem – jen náznakově – to bylo v případech, pokud jsme do tisku potřebovali posbírat například výsledky ankety, ke které se pak politici vyjadřovali, apod.. Jinak kompletní články na web jsme překlápěli z printu s několikadenním zpožděním.

Na kolik se pokrytí komunálních voleb lišilo od voleb parlamentních? (Případně senátních a evropských)

Komunální volby jsou v regionech pro lidi nejdůležitější – nejvíce se lidí dotýkají. Dle toho se také přikládá jejich důležitosti více pozornosti než volbám ostatním. Neříkám, že bychom se ostatním volbám nevěnovali důsledně, prostoru však nedostávaly tolik. Nesmíte v tomto kontextu opomenout fakt, že obecně jsou volby pro čtenáře nepříliš zajímavým tématem a lidé v ČR politice nevěří. Na to vše se musí při plánování brát důraz. Pokud byste psali jen o volbách, čtenáře byste unudili a odradili. Ani komunálním volbám jsme v seriálech nevěnovali celé noviny, ale vždy například pravidelně jednu stranu nebo část strany. Většinu prostoru volby dostaly během voleb samotných a v krátkém čase po volbách, kdy se řeší koalice a podobně.

Pro co měli novináře psát texty z voleb primárně? Pro web? Tisk? Agenturu?

Primárně vždy samozřejmě pro tisk. Z tisku jsme pak texty přelamovaly na web.

Pracovali jste přesčas?

Vtipná otázka ☺. V novinách obecně neplatí žádná pevná pracovní doba. Domů se jde, až jsou noviny hotové. Nelze tedy paušálně říci, že během voleb se pracuje více než v jiné dny. Pokud se například odpoledne převrátí autobus plný dětí, prakticky se stopne dosavadní práce a začíná se od znova a většina redakce pracuje na aktuálním tématu, které se musí do novin následujícího dne dostat – klidně do uzávěrky, která je třeba v 11 v noci. Ale zpět k volbám - více se během voleb pracuje většinou vždy jen o víkendu, během kterého volby probíhají a poté po samotných volbách, kdy se novinář musí přizpůsobit schůzkám o budoucích koalicích, atd..

Podle čeho jste vybíral žánry, které se v předvolebním i volebním zpravodajství budou psát?

Viz výše. Čtenáře zajímají konkrétní vyjádření ke konkrétním problémům. Zároveň je dobré jim politiky představovat i po lidské stránce – tedy čtivě o lidech, ne o politicích. Je tedy jasné, že jsme museli klasické zpravodajské politické texty namíchat storkami, rozhovory, fotoreportážemi, atd. – jednoduše, aby čtenář u novin neusnul a druhý den si je koupil znova.

Jak velký prostor (a proč právě tolik prostoru) měly názorové články?

Nedokáži odpovědět přesně, už je to delší doba. Názorové články jsme ale využívali – v každých novinách vycházel vždy komentář redaktora/editora/šéfredaktora k určitému tématu v novinách – ten se v době voleb věnoval právě volbám. (samozřejmě jsme se snažili, aby nebylo převolbováno). Mnohem zajímavější, aniž bych chtěl ubírat erudici svým kolegům – ale přeci jen jde o novináře a ne politické odborníky, mnohem zajímavější tedy bylo využití komentářů politologů. Jejich komentáře se během voleb v novinách objevovali hojně (prognózy před volbami, hodnocení kampaní a kandidátů během voleb a zhodnocení po volbách). Prostor dostávali, jelikož šlo o neutrální vyjádření erudovaného člověka k volební situaci. Někoho, kdo politické dění shrne, zároveň je však co nejvíce nestranným pozorovatelem.

Do jaké míry ovlivňoval obsahovou stránku novin politický marketing jednotlivých subjektů?

Obsahovou stránku neovlivňoval vůbec. (pokud nepočítám například strany, které jsme věnovali „hloupým“ billboardům stran). Neměl jak ovlivňovat – sami jsme si rozhodovali, co, kdy a kde se objeví.

Na kolik byly využívány tiskové zprávy, materiály z briefingů jednotlivých stran, tiskových konferencí stran a politických meetingů?

Redaktor, který se volbám věnoval, samozřejmě pro fakta, čísla a programy jednotlivých stran využíval tiskové zprávy a vše, na co se ptáte. Tyto materiály však sloužily jak podklady pro texty, které vznikaly. Pokud nám politik poslal, že chce bojovat s hazardem, nepapouškovali jsme tupě jeho prohlášení do novin. Využili jsme jeho informaci a dále se dotazovali – jak s ním bude bojovat, proč už tak nečinil dříve (byl-li v politice) a podobně.

Do jaké míry využívali redaktoři a editoři agenturního zpravodajství? A jaké agentury?
ČTK. Ale minimálně. ČTK se svým jedním redaktorem nemohlo informovaností a články pokrýt předvolební dění tak, jako my s 5 redaktory. (navíc musíte vzít v potaz, že svého času byl myslím na jeden kraj 1-2 redaktoři ČTK, zatím co Deník měl na Olomoucký kraj 4 redakce).

Do jaké míry byly pro redaktory důležité informace ze zákulisí? (Mám na mysli „vlastní zdroje z kuloárů“)

Úsměvná otázka. Pouhé přepisování tiskových zpráv novinářinou není. Novinařina je většinou jen o informacích ze zákulisí, o kontaktech, o tom, kdo vám co mimo záznam poví, co kde zjistíte (tím nemyslím šílené kauzy, ale i „obyčejnější“ věci). Pak už jen ověřujete, hledáte zdroje, ověřujete fakta. Nepředstavujte si prostředí regionálních voleb jako nějaký divoký západ. Možnosti koalicí jsou často domluveny už před volbami, všichni se znají, všichni najednou zvládnou všem zajistit lepší život a zároveň napadají ostatní, že oni to nedokážou a podobně. Rozhodně se nestává a myslím, že ani nestane, aby nějaký novinář přišel před volbami s tím, že někdo bere drogy nebo ukradl dvacet milionů. Politici nejsou hloupí lidé a drtivá většina z nich ví, co říci, co prozradit a jak vystupovat. Pokud se nějaké „šílené“ informace dostanou do redakce, jedná se spíše o informaci, která by měla jen někoho „pošpinit“. Ale to už jsem se rozepsal někam jinam ☺.

Rozhovor 8 – Michal Kovář

Kdy jste do redakce Olomouckého deníku nastoupil?

V roce 2006.

Vždy jste pracoval jako webeditor?

Já jsem tam nastoupil jako redaktor, po roce jsem odešel. A pak jsem se zase vrátil v době, kdy se rozjížděl web. To bylo v roce 2007

Jaké byly začátky webové zpravodajství v Olomouckém deníku?

No, v deníku se webovému zpravodajství začalo věnovat na konci roku 2006, kdy to rozjížděl Petr Zářecký, kterého tehdejší majitel přetáhl z idnes.cz. Takže se to začalo rozjíždět opravdu to online zpravodajství. Že to jako kdyby nebyly jen noviny na webu.

On začal rozjíždět ten model, že každá ta regionální redakce bude mít svoje online zpravodajství. Takže to mělo být kolem sedmdesáti regionálních webů, každý si pojede to svoje

s tím, že pak bude existovat jeden centrální denik.cz, který si bude vybírat ty nejlepší regionální zprávy a bude si je dávat jako celostátní zpravodajství. Takže tenhle model se rozjížděl, když já jsem tam přišel k tomu webu. Lidi se učili, jak ten web obsluhovat, učili se redakce, jak ho plnit, jak vůbec si tu práci rozředit, mezi ty noviny a web. Což bylo takové strašně náročné na přesvědčení těch novinových redaktorů, že ten web pro ně není ohrožení. Že to je jiný druh zpravodajství, že když to dají na ten web, tak přijdou o ty čtenáři v novinách. Ale že o ty čtenáře v novinách přijdou stejně, protože oni odcházejí. Tak to byl docela náročný proces a trvalo docela dlouho, než se ty redakce přepili do toho režimu, že ten web není jejich ohrožení. Ta praxe stejně v těch redakcích byla dlouho taková, že i když už byl to online zpravodajství, tak se stejně dělalo, že to vyšlo v novinách, počkalo se půl dne a pak se to dalo na ten web. Takže trvalo tak rok, dva, než se začali rozlišovat zprávy, které jsou aktuální a jdou na ten web hned, zprávy které vydrží a mohou se dát o víkendu a jsou zprávy, které na ten web nejdou vůbec. To bylo takové docela bouřlivý tady to období. Z jedné strany bylo to nadšení těch lidí v Praze, že se prostě dělá ten web, ten online a z druhé strany šla ta novinová redakce, která si držela ty svoje postupy a metody. A bylo to takové těžké. Protože tam bylo hodně konfliktů kvůli tomu. Nabírali se nějací redaktori konkrétně jen pro web, nebo se přidala práce těm novinovým? To byl právě taky problém, protože se přidala práce těm novinovým. Že nebyli zvyklí si ty články nějak víc plánovat a teď po nich někdo chtěl, aby část napsali dřív první verzi na web a pak až do novin, nebo aby ty fotky, aby je ještě to odpoledne poslali na web a ne až druhý den, kdy se ten článek bude chystat. To bylo taky komplikované, protože ty lidi se tomu bránili.

Kolik vás na ten web je?

My jsme začínali v rozmachu, jako teď se to rozjede a šlo do toho strašně moc peněz, takže každá regionální redakce měla svého webeditora, který ty materiály na ten web dával. Teď je to ve fázi, kdy některé redakce v republice nemají vůbec webeditora, že si to tam ti redaktori dávají sami. Nebo to dělá občas novinový editor. A v Olomouci se snažíme, aby tam byl člověk, který se stará jen o ten web. Jsme v režimu, že jak jsme jedna divize Olomoucký a Zlínský kraj dohromady, tak v těch dvou krajích máme osm webů a starají se o to čtyři lidi. Jeden na dva weby. Ale píš je to tak, že ten web se nevypíná, že jo, on jede furt, takže pořád u něho někdo musí být. Takže si to spíš rozdělujeme, že jeden dělá od rána do odpoledne. Druhý od odpoledne do noci a víkendy jsou taky tak nějak rozdělené. Střídáme se, aby tam opravdu i někdo byl. U nás to funguje tak, že já normálně přes všední den mám na starosti čtyři weby v Olomouckém kraji, pak se střídám s kolegou, který to přebírá tu druhou část dne a o víkendu si to střídáme tak, že to vychází, že máme osm těch webů.

Jak se vyvíjela návštěvnost webu Olomouckého deníku?

Myslím, že tak po roce, 2008, jsme měli asi tak kolem 1500 návštěv za den a teď je to kolem deseti tisíc. Tam taky bylo dlouhé období, než se podařilo získat čtenáře, lidi, které to dění zajímá. Protože ze začátku nebyly peníze na reklamu. My jsme ten web mohli inzerovat v novinách, ale lidé, co ty noviny nečtou, o tom webu stejně nevěděli. Takže tam v podstatě nebyla žádná reklama a dlouho trvalo, než se ty lidi naučili pro ty zprávy tam chodit. Strašně dlouho ten web drželi jenom sportovní fanoušci. Ti zjistili, že tam je možnost ten výsledek a komentář k utkání tam můžou najít do dvou hodin po tom zápasu. Takže dlouhou dobu tu návštěvnost drželi jen ti fanoušci. A ten proces než ta návštěvnost zpravodajství převážila sport, tak to trvalo tak rok, dva. Teď je to mnohonásobně vyšší, to zpravodajství.

Kolikáté to byly volby, kterým jste se na webu věnoval?

Komunální první. Pokrýváme samozřejmě i parlamentní, senátní. Ale to se dělá trochu jiným způsobem, tam se referuje jen o těch politicích, co kandidují v Olomouckém kraji. Krajské, to jsou takové větší komunální.

Píšete něco i do tištěného deníku, nebo máte na starosti jen web?

Mám na starosti jen web. Abych vám přiblížil tu práci. Není to úplně jenom tak, že vezmete ten článek a jen ho strčíte na ten web. Musíte ho pro ten web nachystat, aby na tom webu někoho zaujal. Primárně si tam nějak pohrát s tím titulkem, to je zásadní, často se musí předělávat ty čela těch článků. Protože ti redaktori to píšou, pokud teda nereferují o nějaké nehodě, nebo o aktuálních věcech, tak to v podstatě píšou do novin. Má to tu novinovou formu. Často to začíná přímou řečí, aby to vtáhlo toho čtenáře. Na ton webu to tak začínat nemůže. Ten člověk, když do dvou minut nezíská tu informaci, co hledá, tak to zavře a jde pryč. Takže tam to musíte udělat, aby na začátku dostal ty zásadní informace, aby zůstal a četl dál. Ty texty se často musí předělávat pro ten web. Pak tam musím nachystat obrázky, stříhá se video, je to hodně pestrá práce. Když třeba dělám volební zpravodajství, tak se to dělá formou online. Že ten webeditor sleduje ty výsledky, jak se sčítají hlasy a do toho mu redaktor volá ty reakce, komentáře, do toho někdo pošle nějakou fotku. Takže ten webeditor to takhle sbírá a dává dohromady na ten web. Takže je to takový akční a pestrý. Že to není, že jen sedíte a čekáte, až vám někdo něco pošle.

Kdo rozhoduje o tom, v rámci předvolebního zpravodajství, co se z novin vytáhne a dá na web?

U toho volebního zpravodajství je to hodně citlivý, tak to řídí šéfredaktor. Dopředu tedy často vím, že tyhle věci jdou automaticky na web, tyhle možná a tyhle určitě ne.

Co za články spadá do kategorie možná a určitě ne?

Ty určitě ne, to většinou bývaly takové ty větší rozhovory. Byla taková tendence tady tyhle věci řešit běžně novinově. A na webu se tomu většinou dělala reklama. Že třeba vyšel na webu ten rozhovor zkrácený a dole bylo napsané, že celý je k přečtení v novinách. Nebo vyšel nějaký článek, tak ten dole upozorňoval, že zítra v deníku bude s tím člověkem rozhovor. Ale nebylo to z nějakých politických důvodů. Spíš byla tendence tady ty větší materiály šetřit pro ty noviny.

Na kolik jste mohl z pozice webeditora ovlivnit?

Spíš to fungovalo nějakou domluvou. Že jsme se domluvili, které materiály na ten web půjdou. Nebo že některé ty texty prodáme skrze noviny. Bylo to vždycky nějaká domluva, nebylo to nějaké nařízení z vrchu, tohle dej, tohle nedej, vždycky to byla taková domluva.

Jak dlouho se plánovalo, co na web půjde a co ne?

Některé věci se dali naplánovat dopředu, o kterých se vědělo, jak budou vypadat, kdy budou, to se plánovalo týden dopředu na týdenní poradě. A pak byli věci, které se řešily operativně, ten den.

Jak pro vás vypadal volební víkend?

Většinou to byl pátek, sobota, neděle. Protože v neděli byly ty reakce, rozebírání výsledků, komentáře. To vypadalo tak, že jsem seděl u počítače a Karel Páral mi pořád něco volal. Z různých stránek se shromáždili ty věci a já jsem to dával na web. Takže ti co byli v terénu mi posílali fotky, texty a já to dával na web. A druhá práce pro ně pak byla napsat z toho článek. Mají komunální volby pro webeditora nějaká specifika než třeba parlamentní volby?

Je to úplně jiná práce, řekl bych. U těch parlamentních v podstatě sledujete jenom to, jak hlasuje ten region nebo město. Nebo jestli nějakí regionální politici se dostanou do toho parlamentu. V podstatě jaké poslance ten kraj bude mít. Kdežto v těch komunálních volbách je to v podstatě regionální práce. Protože to co o těch volbách zjišťujete, v podstatě zajímá jenom ty lidi v tom městě, vesnici. Prostě pokud bydlím v Litovli, tak už mě nezajímá, co se děje ve Šternberku.

Spočívala vaše činnost pouze v psaní/překlápění článků na web, nebo jste i točil videa, fotil fotky?

Během voleb ne, protože tam je dopředu sestavený nějaký tým. Takže je dlouho dopředu jasné, kdo bude mít jaký štáb, co jak se má dělat, tam se to plánuje dlouho dopředu. Já fotím ve smyslu, když se stane něco aktuálně a není nikdo, kdo by tam zašel, tak to vyfotím. Ale ty volby jsou opravdu nastavené dopředu tak, že je jasné, kdo co dělá. Kam všude půjde fotograf, nebo si to nafotí sám redaktor.

Kdo je v Olomouci webu Olomouckého deníku konkurentem?

Přímá konkurence tady není. Jsou regiony a města, kde se to online zpravodajství dělá hodně. Třeba v Prostějově jsou třeba dva weby s regionálním zpravodajstvím, tak jak to dělá ten deník. Ale dělají to jen v Prostějově. Tady v Olomouci je to olomouc.cz. Ale jejich zpravodajské možnosti jsou hodně limitované. Takže jako přímá konkurence to úplně není. Jsou zaměřeni jako trošku takový portál, kde jejich servis je mnohem širší, než ten náš, my jsme spíš jen na to zpravodajství. Byla tu naseadresa.cz. Tak to bylo konkurence. Ty dělaly zpravodajství stejným způsobem jako my, ale to pak skončilo.

A co olomoucký idnes? Ten vás neohrožuje?

Ta Mladá Fronta ubrala hodně personálně. A zásadně ubrala právě na tom webu. Takže to online zpravodajství dělají spíš tak, že je to spíš krimi a do toho tam sem tam dají nějaký článek. Takže na to hodně rezignovali a teďka už bych je jako konkurenci rozhodně nebral. Takový to regionální zpravodajství, co se děje zrovna na ulici, to už oni vůbec nedělají.

Rozhovor 9 – Pavel Šaradín

Jaká témata se řešila ve volbách v roce 1994?

Hodně šlo o téma bytové privatizace, prodej městských domů a bytů. Volby v letech 1994 a 1998 byly zásadní pro formování města, řešila se ekonomická situace. Volby v letech 2002 tam se hodně řešilo, jak by na sebe město mělo upozornit. Tématem byly opravy velkých městských staveb. Palác Morava se sice začal řešit až po volbách, ale něco v podobném duchu. A taky pořád ještě prodej městských bytů. A v roce 2010 tam se hodně řeší téma kvality života v Olomouci.

Příloha 10

VOLBY DO ZASTUPITELSTVA OBCÍ – PRÁVNÍ ÚPRAVA A VOLEBNÍ OBLASTI

Zákon č. 368/1990 Sb., účinnost od 5.9.1990

§ 8

Volební obvody

(1) Má-li se zvolit více než 30 členů zastupitelstva, rada příslušného národního výboru vytvoří nejpozději 70 dní před dnem konání voleb volební obvody.

(2) V těchto volebních obvodech se volí poměrná část členů zastupitelstva, odpovídající počtu obyvatel v tomto obvodu, avšak nejméně 10 a nejvíce 20 členů.

(3) Seznam vytvořených volebních obvodů, jejich popis a počty členů zastupitelstva, které mají být v jednotlivých obvodech voleni, oznámí příslušný národní výbor způsobem v místě obvyklým, nejpozději do dvou dnů po jejich stanovení.

VOLBY 1990

Rada MěstNV v Olomouci dne 13.9.1990 stanovila volební obvody do zastupitelstva města dle přílohy č. 1

(kopie samotného usnesení bez přílohy je na organizačním oddělení)

Zákon 298/1992 Sb., účinnost 1.7.1992

§ 47

Volební obvody

(1) Má-li se volit více než 30 členů zastupitelstva příslušná obecní rada vytvoří nejpozději 70 dní před dnem konání voleb volební obvody.

(2) V těchto volebních obvodech se volí poměrná část členů zastupitelstva odpovídající počtu obyvatel v tomto obvodu, avšak nejméně 10 a nejvíce 20 členů.

(3) Seznam vytvořených volebních obvodů, jejich popis a počty členů zastupitelstva, které mají být v jednotlivých obvodech voleny, obecní rada oznámí způsobem v místě obvyklým, nejpozději do dvou dnů po jejich stanovení.

Zákon č. 152/1994 Sb., účinnost od 20.7.1994

§ 9

Volební obvody

(1) Obec tvoří jeden volební obvod; má-li se volit více než 15 členů zastupitelstva v obci, může obecní rada, rada městského obvodu nebo městské části, popřípadě obecní zastupitelstvo v případech, kdy obecní rada není ustavena, vytvořit nejpozději 85 dnů předem dnem konání voleb více volebních obvodů.

(2) O rozdělení obce nebo městské části na volební obvody podle odstavce 1 rozhoduje obecní, obvodní nebo místní rada. Tam, kde rada není ustavena, rozhoduje zastupitelstvo.

(3) Je-li vytvořeno více volebních obvodů, volí se v každém z nich poměrná část členů zastupitelstva v obci, odpovídající počtu obyvatel v tomto obvodu, avšak nejméně 5 a nejvíce 15 členů.

(4) Seznam vytvořených volebních obvodů, jejich popis a počty členů zastupitelstva v obci, kteří mají být v jednotlivých volebních obvodech voleni, a potřebný počet podpisů pro nezávislého kandidáta podle § 25 odst. 3 se zveřejní nejpozději do dvou dnů po vytvoření volebních obvodů způsobem v místě obvyklým.

VOLBY 1994: 5 volebních obvodů

Volební obvod č.	Počet volených členů ZMO
1	10
2	10
3	9
4	7
5	9

VOLBY 1998 : 6 volebních obvodů

Volební obvod č.	Počet volených členů ZMO
1	8
2	8
3	7
4	8
5	8
6	6

Zákon č. 491/2001 Sb., účinnost od 31.12.2001

§ 27

Volební obvody

(1) Obec tvoří jeden volební obvod. Zastupitelstvo obce může nejpozději 85 dnů předem dnem konání voleb vytvořit více volebních obvodů:

a) v obcích s počtem obyvatel do 10 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 5 členů zastupitelstva obce,

b) v obcích s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 obyvatel tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 7 členů zastupitelstva obce,

c) v obcích s počtem obyvatel nad 50 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 9 členů zastupitelstva obce.

(2) V hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu.

(3) Seznam vytvořených volebních obvodů, jejich popis, počty členů zastupitelstva obce, kteří mají být v jednotlivých volebních obvodech voleni, a potřebný počet podpisů pro nezávislého kandidáta a sdružení nezávislých kandidátů zveřejní starosta do 2 dnů po vytvoření volebních obvodů na úřední desce, popřípadě i způsobem v místě obvyklým.

VOLBY 2002:

5 volebních obvodů   voleno 9 členů ZMO

VOLBY 2006

5 volebních obvodů   voleno 9 členů ZMO

Zpracovala : JUDr. Alena Daubnerová
V Olomouci dne 19.1.2010